

JELENTÉS
A BÜKKI NEMZETI PARK IGAZGATÓSÁG
2004. ÉVI TEVÉKENYSÉGÉRŐL

2005

Jelentés a Bükk Nemzeti Park Igazgatóság 2004. évi tevékenységéről

Összeállította:

Baczur János, Baráz Csaba, dr. Barta Levente, Barta Zsolt, Becsei Ferenc, Bíró Barbara, Bodnár Mihály, Dudás György, Duska József, Ferenczy Gergely, Firmánszky Gábor, Gasztonyi Éva, Ilonczai Zoltán, Jósvári Mária, Judik Béla, Juhász Róbert, Kovács Károly, dr. Molnár Tibor, dr. Nagy Károly, Óvári Ilona, Pozsonyi András, Sulyok József, Szabó Szilád, Szarvas Imre, Szitta Tamás, Szuromi László, Tóth László.

Szerkesztette:

Duska József
Dudás György

Eger, 2005. február

I. A Bükk Nemzeti Park Igazgatóság 2004. évi tevékenységei

Jelentés a Bükk Nemzeti Park Igazgatóság 2004. évi tevékenységéről

I.1. Személyi állomány

		Szakképzettség				
		<i>alapfokú</i>	<i>középfokú</i>	<i>felsőfokú</i>	<i>nyelvismeret (fő/nyelvek száma)</i>	<i>továbbképzések, 2003-ban szerzett vizsgák, diplomák</i>
dolgozók (fő)	<i>köztisztviselő</i>	-	21	65	26	20
	<i>Munka Törvénykönyv hatálya alá tartozó</i>	7	9	-	1	2
	<i>szerződéses</i>	-	2	2	-	-
Összesen		7	32	67	27	22

Jelentés a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 2004. évi tevékenységéről

Munkatársaink szaporodó feladatainkat csak egyre feszítettebb munkavégzéssel tudják ellátni. A képzettségi szint többé-kevésbé megfelelő (felsőfokú végzettségű köztisztviselőink aránya 66 %), de ezt az arányt a feladataink mennyiségét és az elvárt feladatok minőségét tekintve tovább kell javítani. Betöltetlen álláshelyünk jelenleg nincs.

Igazgatóságunkon a nyelvismeret aránya nem mondható jónak (nyelvismerettel rendelkezők aránya 26 %), ezen mindenképpen szükséges változtatni. Beszélt nyelvek a következők: angol, német, orosz, spanyol.

Jelentés a Bükk Nemzeti Park Igazgatóság 2004. évi tevékenységéről

I.2. Területi adatok

I.2.1. Védett és védelemre tervezett területek

Illetékességi terület (ha)	1 104 736
-----------------------------------	------------------

	Védett		Ebből fokozottan védett (ha)	Változás a tárgyévben (ha)	Védelemre tervezett	
	Száma (db)	Kiterjedése (ha)			Száma (db)	Kiterjedése (ha)
Nemzeti Park	1	43 296	12 445	0	1	egyeztetés alatt
Tájvédelmi Körzet	11	105 298	18 965	0	11	egyeztetés alatt
Természetvédelmi Terület	19	3 183	0	105	21	egyeztetés alatt
Ex-lege védett földvárak	0	0	0	0	178	egyeztetés alatt
Ex-lege védett kunhalmok	0	0	0	0	118	egyeztetés alatt
Ex lege védett láp	29	2 029	0	0		
Ex lege védett szikes tó	0	0	0	0		

Összesen	60	153 806	31 410	0	33	39480
-----------------	-----------	----------------	---------------	----------	-----------	--------------

Jelentés a Bükk Nemzeti Park Igazgatóság 2004. évi tevékenységéről

(I.2.1. Védett és védelemre tervezett területek - folytatás)

	Védett		Ebből fokozottan védett (ha)	Változás a tárgyévben (ha)	Védelemre tervezett	
	Száma (db)	Kiterjedése (ha)			Száma (db)	Kiterjedése (ha)
Ramsari	2	26 093	626	0	0	0
Bioszféra Rezervátum	0	0	0	0	0	0
Világörökség	2	5 919	0	0	1	512
Európa Diploma	1	510	0	0	0	0
NATURA 2000 Bird Direktíva	7	350 484	0	350 484	0	0
NATURA 2000 Habitat Direktíva	75	101 428	0	101 428	0	0

Jelentés a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 2004. évi tevékenységéről

A védelemre tervezett területek, illetve a már meglévő Természetvédelmi Területekre, Tájvédelmi Körzetekre és a Nemzeti Parkra tervezett bővítések pontos ingatlan-nyilvántartási adatai az esetek egy részében nem ismertek. Az érintett földrészletekhez kapcsolódó területi adatok beszerzését folyamatosan végezzük, illetve egyeztetjük. A 2002. május 31-ig a TvH részére megküldött védelemre tervezett lista szakmai felülvizsgálatát folyamatban van, M 1: 10 000 méretarányú digitális topográfiai térkép alapján készül a bővítésre tervezett területek aktualizált digitális térképe, mely alapján az ingatlan-nyilvántartási adatok pontosíthatók. A területi adatok a digitális térkép poligonjai alapján lettek kiszámítva, helyrajzi számos kigyűjtésük során (mivel a határok a tényleges határokon, és nem a helyrajzi szám határokon futnak) még változhatnak.

1. Hevesi Fűves Puszták TK bővítés, I-II. ütem	7142 ha
2. Tardi-legelő TT	288 ha
3. Márkházapusztai Fás-legelő TT	275 ha
4. Abaujkéri Aranyos-völgy TT	166 ha
5. Szilvásváradi Aszaló-hegy TT	184 ha
6. Etesi Fás-legelő TT	67 ha
7. Bükki Nemzeti Park bélkői bővítés	97 ha
8. Mátrai TK déli bővítés	1918 ha
9. Mátrai TK nyugati bővítés	10993 ha
10. Bükk Nemzeti Park bővítés	1026 ha
11. Zempléni TK bővítés	818 ha
12. Hernád-menti TK	7073 ha
13. Gyöngyösi Sárhegy TT bővítés	148 ha
14. Borsodi Mezőség TK bővítés	5871 ha
15. Kesznyéteni TK bővítés	7044 ha
16. Tokaj-Bodrozug TK bővítés	3292 ha
17. Abaujszántói Sátor-hegy és Krakó TT	201 ha
18. Ipoly-menti TK	4222 ha
19. Kopasz-hegy és Dorgó-tető TT	55 ha
20. Erdőbénye - Szokolya, Óvár TT	599 ha
21. Úrbéri- és Longi-legelő TT	832 ha
22. Erdőhorváti Várhegy TT	542 ha
23. Mádi Bombolybánya TT	10 ha
24. Mádi Kakashegy TT	88 ha
25. Révleányvári-erdő TT	447 ha
26. Becskedi-erdő TT	95 ha
27. Mosonnai-erdő TT	213 ha
28. Mátraverebélyi Kőszirt-hegy TT	151 ha
29. Mátraverebélyi Meszes-tető TT	622 ha
30. Hollókői TK bővítés	53 ha
31. Maconkai-rét TT	4 ha
32. Tarnavidéki TK bővítés	461 ha
33. Kelet-Cserhát TK bővítés	400 ha
34. Hejő-menti TT	463 ha

Jelentés a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 2004. évi tevékenységéről

2004-ban kihirdetésre került a Sóshartyán, Hencse-hegy Természetvédelmi Terület, valamint a Bükki Nemzeti Park felsőtárkányi bővítése, így az országos jelentőségű védett területek kiterjedése 114 hektárral gyarapodott. Felterjesztettük védelemre a Tardi-legelő Természetvédelmi Területet és a Hevesi Fűves Puszták Tájvédelmi Körzet bővítése, I. ütemét.

A 2004-ben végzett védetté nyilvánítási tevékenység összefoglalása:

Országos jelentőségű védetté nyilvánítások

- Sóshartyáni Hencse-hegy védetté nyilvánítása. Miniszteri rendelet száma: 13/2004 (VII. 21.) KvVM rendelet
- A Bükki Nemzeti Park Felsőtárkány 1502/18 hrsz-ú bővítése. Miniszteri rendelet száma: 18/2004. (X.25.) KvVM rendelet
- A Hevesi Fűves Puszták TK bővítése, I. ütem - felterjesztés, tárcaközi egyeztetésen való részvétel
- A Tardi-legelő tervezett TT hatósági egyeztető tárgyalás lefolytatása, védetté nyilvánítási dokumentáció felterjesztésre előkészítése
- Az Abaujkéri Aranyos-völgy tervezett TT hatósági egyeztető tárgyalás lefolytatása
- A Márkházapusztai Fás Legelő tervezett TT előkészítése az egyeztető tárgyalásra
- A Hernád-menti tervezett TK kezelési terv "A" fejezet befejezése

Beérkezett helyi védetté nyilvánítási javaslatok:

- Bér 045/9, 045/10, 045/11 hrsz.-ú ingatlanok védetté nyilvánítása; Egyeztető tárgyalás lezajlott, a rendelet még nem jelent meg.
- Eger, Berva-völgy Meleg-oldal; A területbejárás megtörtént, országos védelemre nem alkalmas, jelenleg az önkormányzati előkészítés zajlik
- Sajóörös, Sajószöged, Girincs: A Sajó-menti kemény- és puhafa ligeterdők, valamint a hozzájuk kapcsolódó nedves mocsárrétek védetté nyilvánítása; Terepbejárás megtörtént, országos védelmet nem javasoltuk.
- Salgótarján Pécskő utcai megkövesedett fák területének védetté nyilvánítása. Jelenleg az önkormányzati előkészítés zajlik.
- Bercel 0154/2 és 0160 hrsz.-ú területek. A helyi önkormányzat 1938-4/2004. sz. határozatával kimondta a területre az ideiglenes védettséget. Végleges védettség előkészítése folyamatban.
- Egercsehi Magas-hegy molyhos tölgyes és környékének védetté nyilvánítása; A védetté nyilvánítás önkormányzati előkészítése zajlik
- A Szúcsi borókás és környékének helyi védetté nyilvánítási javaslata. Zajlik az önkormányzati előkészítés
- Nemti Cserepesi-erdő védetté nyilvánítási javaslata. A védetté nyilvánítás önkormányzati előkészítése zajlik

Jelentés a Bükk Nemzeti Park Igazgatóság 2004. évi tevékenységéről

1.2.2. Saját vagyonkezelésű területek

Művelési ág	Tárgyévben vásárolt terület (ha)	Összkiterjedése (ha) **	Saját használatban		Haszonbérbe (hasznosításba) adva	
			ha	%	ha	%
Szántó	217	4015	1169	3,63	2846	8,85
Gyep	333	22171	3535	10,99	18636	57,95
Kert	0	0	0	0	0	0
Szőlő	0	3	3	0	0	0
Gyümölcsös	0	19	19	0,06	0	0
Nádas	0	107	107	0,33	0	0
Halastó	0	17	7	0,02	10	0,03
Erdő	43	4252	4169	12,96	83	0,26
Kivett	34	1582	1378	4,29	204	0,63
Összesen	627	32166	10387	32,28	21779	67,72

Megjegyzés: ** A földnyilvántartó programban a vásárlások csak akkor kerülnek rögzítésre, amikor a földhivatali határozatot megkapjuk, ezért a tárgyévi vásárlásból 102 ha még nem szerepel az oszlopban.

Jelentés a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 2004. évi tevékenységéről

Igazgatóságunk a vagyonkezelésében lévő területek több mint felét külső segítség bevonásával kezeli. A humán és gépi kapacitások hiánya miatt a saját kezelésű területek jelentős bővülésére nincs lehetőség. Az utóbbi években beszerzésre került néhány gépsor (erőgépek, fűkaszák, szárzúzók, bálázó), amelyek üzemeltetését megbízással vagy a természetvédelmi örök bevonásával oldjuk meg. Ezek elsődleges célja az olyan területek kezelése, ahol külső együttműködőt nem találunk vagy valamilyen nehézségbe ütközik a kivitelezés. *Mindenképpen indokolt a saját kezelés megvalósítása azokon a területeken, ahol azt a természetvédelmi szempontok megkívánják.*

A bérleti rendszer évek óta működik, a kedvező díjakkal köszönhetően a gazdák körében népszerű az együttműködés e formája. A befolyó összegek egy része visszakerül a rendszerbe, növelve ezzel az egyéb források kínálta kezelési lehetőségeket. Az agrár-környezetvédelmi program indulásával tovább nőnek lehetőségeink, hisz az állami támogatások hozzáférhetőségével vélhetően több gazda dönt az extenzifikálás, a külterjes gazdálkodás mellett.

Problémaként jelentkezik, hogy nem minden településen van kereslet a termőföldek hasznosítása iránt. Az állatállomány drasztikus csökkenése miatt a természetvédelmi kezelés szempontjainak alárendelt gazdálkodást itt saját hatáskörben kell megszervezni. A nem rendszerszemléletű gépi működtetés költséghatékonysága nem túl jó, ezért főleg helyi vállalkozók segítségét vesszük igénybe.

Bükki Nemzeti Park Igazgatóság kezelésébe 1997. óta tartoznak erdőterületek. Jelenleg 4504,5 ha erdő van a kezelésünkben. Fakitermelést 2004-ben a parádi erdőtömbben végeztünk, itt az előző tulajdonos által megkezdett fokozatos felújítógaszt alakítjuk át szálalóvágsos üzemmódrá. A nevelővágások közül csak a természetvédelmi szempontból szükséges tisztítások és törzskiválasztó gyérítések kerültek sorra. Törzskiválasztó gyérítést összesen 39,7 ha-on végeztünk, eleget téve ezzel az üzemtervben előírt erdőnevelési kötelezettségünknek. 2004-ben erdőművelési munkát 248 ha-on kellett végeznünk, melyből 134,3 ha a folyamatban lévő erdősítés, 107,4 ha állomány alatti készültségű, 76,3 ha befejezett ápolás és 37,4 ha tisztítás. 26,9 ha-on nemesnyár - kocsányostölgy szerkezetátalakítást végeztünk. .

Jelentés a Bükk Nemzeti Park Igazgatóság 2004. évi tevékenységéről

1.2.3. Terület nélküli értékek

Objektum	Regisztrált összesen (db)	Ebből a tárgyévben regisztrált (db)
Természeti Emlék	0	0
Forrás	2023	1302
Barlang	1015	10
Víznyelő*	0	0
Kunhalom**	118	8
Földvár	178	53
Egyedi tájérték	169 (település)	20 (település)

* A víznyelők nyilvántartásba vétele még nem kezdődött el, így pontos adatokkal nem rendelkezünk

** A kunhalmok közül régészeti adatok alapján többet átsoroltunk a földvárakhoz, illetve kiszűrtük a többszörös tárolást és az időközben megszűnt halmokat.

- Forrás - közhiteles nyilvántartás készítése folyamatban
- Barlang - közhiteles nyilvántartás folyamatban
- Víznyelő - nincs felmérés (így nincs számadat), nem kezdődött el a közhiteles nyilvántartásba vétel
- Kunhalom - újabb halmokat találtunk, a felmért adatokat ellenőriztük
- Földvár - közhiteles nyilvántartáshoz az adatokat újabb földvárak adataival egészítettük ki

Jelentés a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 2004. évi tevékenységéről

2004-ben társadalmi szervezetekkel együttműködve elindítottuk a nem védett területeken lévő hagyományos művelésű gyümölcsösök lokalitásainak kataszterezését, a természeti, genetikai, gazdálkodástörténeti, tájlesztikai értékeinek felmérését, az újrahaznosítási lehetőségek megszervezését. A gyümölcsösök természeti értékeinek felmérése során számos ritka, védett gerinctelen állatfaj új lelőhelye került elő, így előkerült a *barnaboglárka* (*Polyommatus admetus*), *hegyi törpeboglárka* (*Cupido osiris*), *rablópille* (*Ascalaphus macaronius*), *keleti gyöngyházlepke* (*Argynnis laodice*), *lápi gyöngyházlepke* (*Brenthis ino*), *díszes tarkalepke* (*Euphydryas maturna*), *magyar tarkalepke* (*Melitea telona*).

Folytattuk a Heves-Borsodi-dombság, az Északi-Bükk előterében és az Upponyi-hegység nem védett részein a védett értékek felmérését. Az itt talált védett fajoknak és élőhelyeknek a védelme kizárólag állami eszközökkel nem érvényesíthető. Védelmük érdekében a sokszor évekig tartó védetté nyilvánítás mellett a helyi védettség kialakítása és természetvédelmi közalapítványok területvásárlása hozhat gyors megoldást. Ennek érdekében elő kell segíteni a helyi védett területek létrehozását és lehetőséget kell teremteni a természetvédelmi közalapítványok területvásárlására is. A térségben – a Bükk-vidék Természetvédelmi Közalapítvány, a helyi önkormányzatok és gazdálkodók segítségével elindult Heves-Borsodi dombság ÉTT szervezése, amely segíteni fogja a nem védett területeken lévő természeti értékek megőrzését.

Gerinces-zoológiai értékek védelmével kapcsolatban a Natura 2000 terület-hálózat Madárvédelmi Területeinek kijelölése, illetve kihirdetése volt az a keret ami jövőbeni védelmi tevékenységet megalapozza.

Különösen jelentősek védett hegyvidéki területeink szegélyei, melyek táplálkozó területként szolgálnak az erdő területeken költő veszélyeztetett fajoknak (például *parlagi sas*, *békászó sas*, *kígyászölyv*, *darázsölyv*, *feketególya*, *uhu*). Ilyen szempontból is fontos a Bükk-hegység peremén, a Tarnavidéken és a Sajó mentén tervezett ÉTT területek mielőbbi létrehozása, melynek érdekében igazgatóságunk több szinten tett lépéseket.

Hegyvidéki élőhelyeink változatosságának biztosítására az erdőterületek természetvédelmi szempontból megfelelő kezelése nyújthat biztosítékot. Mivel ez túlnyomórészt állami erdészeti részvénytársaságok, magántulajdonosok és azok közösségei tulajdonában vannak így számunkra a közvetett beavatkozás – az eljáró hatóság számára megadott természetvédelmi javaslat - eddig szakhatósági közreműködéssel jelentkezett. A Szilvásvárad Erdészet körzeti erdőtervében való közreműködésünk eredményeként az eddigi gyakorlathoz képest jelentős erdőterületek „fenntartható” kezelését sikerült megterveztetnünk. Elkezdtük ugyanakkor a Bükki Nemzeti Park területének több, mint felét kitevő Felsőtárkányi és Lillafüredi Erdészet körzeti erdőtervének előkészítését. Terveink szerint a védett erdőkben általánosan be kell vezetni a folyamatos erdőborítás melletti erdőhasználati modellt. Az erdőgazdálkodás középtávú terveinek véleményezésénél a fajvédelmi programok által kidolgozott élőhely-védelmi javaslatokat is érvényesítjük. Ebben a ciklusban a *parlagisas* védelmi Life Nature projekt „erdősült területen költő parlagisasok fészkelőhely-védelmi javaslata” c. részben elkészült anyag érvényesítése történt (ill. történik meg) a körzeti erdőtervben, illetve az éves fahasználati tervek véleményezése során. A hegyvidéken (nem védett területen) költő parlagisasok élőhelyvédelmével, a szaporodási időszak zavartalanságának biztosításával kapcsolatosan sajnos több negatív esemény is történt a tárgyévben. A határozattal történő tiltás esetén továbbra is számolni kell a kompenzáció igényével, az előzetes figyelmeztetés, illetve a gyakorlatunkban megfogalmazott „ajánlás” nem szavatolja a költségek biztonságát.

Erdőlakó védett és fokozottan védett denevérfajaink élőhely-védelmével kapcsolatosan több jogérvényesítési konfliktusunk volt, melyek részben még folyamatban vannak. Az erdei életközösség diverzitásának hosszú távú, biztonságos megőrzése csak a fent említett gazdálkodási modell általános bevezetésétől várható.

Jelentés a Bükk Nemzeti Park Igazgatóság 2004. évi tevékenységéről

Gerinces fajok megőrzésére kijelölt területeink másik meghatározó típusai a síkvidéki agrár élőhelyek. A gyakorlati védelmi programoknak köszönhetően egyes fajok az illetékességi terület jelentős részén akár természetvédelmi szempontból degradálnak minősíthető agrár-területeken is előfordulnak. E területek egy részét a NATURA 2000 területek „SPA-területei” körébe vettük fel, de más módon is (például fajvédelmi programok kivitelezése, hatósági eszközök alkalmazása, az agrár-támogatási rendszer menedzsmentje) próbáltuk megőrizni.

Igazgatóságunk több fajmegőrzési program kidolgozásában, gyakorlati kivitelezésében is közreműködött, együttműködve más kutatóhelyekkel, társadalmi szervezetekkel. Veszélyeztetett gerinces fajokkal kapcsolatos felmérési, védelmi programjainkban egyre nagyobb szerepet kapott saját természetvédelmi őri apparátusunk.

Jelentés a Bükk Nemzeti Park Igazgatóság 2004. évi tevékenységéről

I.3. Kutatás és monitorozás

I.3.1. Kutatás

No.	Kutatási projekt megnevezése	Összeg (e Ft)	A kutatást végző szervezet/magánszemély	Az eredmények rövid ismertetése	Megjegyzések
1.	A tervezett „Hernád Zöld Folyosó Tájvédelmi Körzet” élő és élettelen természeti értékeinek felmérése a védetté nyilvánítás és a kezelési tervek kidolgozásának elősegítése céljából	900	Gasztonyi Éva Debreceni Egyetem Nagy Dezső	Részletesen I. 3.1 alatt	Finanszírozás: KAC közcélú „H” keret (K-36-00-00002)
2.	Barlangok természetvédelmi állapotfelvétele, járatok felszín alatti meghatározása		Ferenczy Gergely	Részletesen I. 3.1. alatt	Finanszírozás: saját költségvetés; közhiteles nyilvántartások készítése
3.	Források kataszterezése		Gasztonyi Éva, Szörmök Bt., Kaptárkő Természetvédelmi és Kulturális Egyesület, Karsztvízgazda Bt., Hegyi Szil Mérnöki és Szolgáltató Bt., Majoros Zsuzsanna, Cornelystone Bt., Terra Mina Bt.	Részletesen I. 3. 1. alatt	Finanszírozás: saját költségvetés; közhiteles nyilvántartások készítése

Jelentés a Bükk Nemzeti Park Igazgatóság 2004. évi tevékenységéről

No.	Kutatási projekt megnevezése	Összeg (e Ft)	A kutatást végző szervezet/magánszemély	Az eredmények rövid ismertetése	Megjegyzések
4.	Egyedi tájérték kataszterek készítése	240	Ludányi Csaba Enter-93' Bt. Kaptárkő Természetvédelmi és Kulturális Egyesület	Részletesen I. 3. 1. alatt	Finanszírozás: 2003. évi KAC keret (H-36-03-00038)
5.	A borsodszentgyörgyi almás felmérése, valamint a szőlőhegyek vizsgálata Borsodbóta, Dédestapolcsány, Mályinka, Nagyvisnyó, Sajómercese, Szilvásvár, Tardona és Uppony területén	500	Ekoton Bt.	A vizsgált gyümölcsösök természeti állapotát, az ott előforduló gyümölcsfajtákat, azok értékességét vizsgálta. Tájéörténeti elemzéseket végez, korabeli leírásokat ad az egyes területekről. Minden gyümölcsöshöz digitális térképi ábrázolást mellékel.	Kiemelt jelentőségű, feltétlenül folytatandó kutatási projekt
6.	Egyedi tájérték felmérése	500	Ludányi Csaba Kaptárkő Természetvédelmi és Kulturális Egyesület	Részletesen I. 3. 1. alatt	Finanszírozás: 2003. évi KAC keret (H-36-03-00248)

Jelentés a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 2004. évi tevékenységéről

A Bükki Nemzeti Park Igazgatóság kutatási feladatai részben a Nemzeti Biodiverzitás-monitorozó Rendszer (NBmR) keretében, részben pedig saját munkatársaink kutatási feladataikként, illetve a kezelési tervek készítését és a védetté nyilvánításokat megalapozó kutatásokként jelennek meg. Kiemelten fontos feladat lenne a NATURA 2000-es területek, valamint a fokozottan védett, továbbá a veszélyeztetett gerinctelen állatfajok faunisztikai kutatása. Az utóbbi időszakban egyre több előfordulását fedezzük fel fokozottan védett fajoknak, nem védett területeken is.

Folyamatosan zajlanak a *védetté nyilvánításokat*, illetve a *kezelési terveket* megalapozó kutatások a védett és a védelemre tervezett területeken. A tervezett *Hernád Zöld Folyosó Tájjvédelmi Körzet* élő és élettelen természeti értékeinek felmérése a védetté nyilvánítás és a kezelési tervek kidolgozásának előkészítése céljából zajlott. A védelemre tervezett terület a Hernád teljes magyarországi szakaszát, annak hullámterét, illetve magaspartjait foglalja magába. Mivel a védetté nyilvánítás célja az élővilág védelmén túl a folyó viszonylag természetes fejlődési folyamatainak megőrzése, a szokásosnál jóval bővebb és részletesebb geológiai, geomorfológiai, talajtani vizsgálatok készültek.

A tervezett *Hernád Zöld Folyosó Tájjvédelmi Körzet* élő és élettelen természeti értékeinek felmérése szintén a védetté nyilvánítás és a kezelési tervek kidolgozásának előkészítése céljából zajlik. A védelemre tervezett *terület* a Hernád teljes magyarországi szakaszát, annak hullámterét, illetve magas partjait foglalja magába. Lezárult a tervezett *Hernád Zöld Folyosó Tájjvédelmi Körzet* élő és élettelen természeti értékeinek felmérése. A védetté nyilvánítás és a kezelési terv kidolgozásának előkészítése céljából zajlott felmérések és kutatások anyagait felhasználva elkészítettük a kezelési tervet megalapozó „A” fejezetet.

A közhiteles barlangnyilvántartás létrehozására 2003-2004.-ben 7 millió Ft elkülönített keret állt rendelkezésünkre. Az összeg nagyjából (4 millió Ft, 4000 m barlangjárat térképezése) barlangok felszín alatti kiterjedésének meghatározására lett felhasználva. Elkészítettük az idegenforgalom számára megnyitott Anna-barlang és Szent-István barlang alappolygon-hálózatának, valamint a mérvadó sarokpontok felszíni kitűzését. Az Anna-barlang feletti Függőkertek helyreállítási munkálatainak előkészítésénél ezen pontok adatai már felhasználásra kerültek.

Folytattuk a barlangkatasztrozési, valamint adatfelvételezési munkáinkat.

A közhiteles nyilvántartások készítése keretében 2004. évben 22 db megkülönböztetett jelentőségű barlang kezelési tervét készítettük meg.

A 2004-2005.-ben rendelkezésre álló pénzügyi keretet 17 szakmai feladat elvégzésére használtuk fel, összesen 16 megbízási szerződés került megkötésre, melyek teljesítése 2005. május 31.-ig esedékes.

Jelentés a Bükk Nemzeti Park Igazgatóság 2004. évi tevékenységéről

Tétel	Összeg	2004. december 31.-ig teljesítve	2005. május 31.- ig tervezve
Hajnóczy-barlang 950 m hosszú térképének elkészítése	1 235 000 Ft		1 235 000 Ft
Viktória-barlang 720 méter térkép elkészítése	936 000 Ft	936 000 Ft	
Nézsai-víznyelőbarlang bejárat biztosítása	570 000 Ft		570 000 Ft
István-lápai-barlang 200 méter térkép elkészítése	260 000 Ft		260 000 Ft
Tatár-árki-barlang felmérése 130 méter hosszban	104 000 Ft	104 000 Ft	
Kő-lyuk felmérése 484 méter hosszban, hosszmetset elkészítése + keresztoszvény	258 133 Ft		258 133 Ft
Szeleta-zsomboly 500 méter térkép elkészítése	650 000 Ft		650 000 Ft
Szent István-barlang hiányzó szakaszainak felmérése, rajzolása	294 000 Ft		294 000 Ft
Hillebrand Jenő-barlang felmérése 140 méter hosszban, hosszmetset elkészítése + keresztoszvény	74 000 Ft		74 000 Ft
70 barlang GPS mérése	525 000 Ft		525 000 Ft
Szivárvány-barlang 200 méter térkép elkészítése	160 000 Ft		160 000 Ft
Odor-vári-barlang 40 méter felmérése	32 000 Ft		32 000 Ft
Adatfeldolgozás	640 000 Ft		640 000 Ft
28 barlang teljes feldolgozása	420 000 Ft		420 000 Ft
Adatfeldolgozás	400 000 Ft	160 000 Ft	240 000 Ft
Anna-barlang és a Szent István-barlang adatainak kiértékelő feldolgozása	300 000 Ft		300 000 Ft
Számítógép-vásárlás	127 000 Ft	127 000 Ft	0 Ft
Összesen	6 985 133 Ft	1 327 000 Ft	5 658 133 Ft

Források közhiteles nyilvántartásának keretében több területen párhuzamosan folytattuk felméréseinket (Szerencs és térsége, Heves-Borsodi dombság, Upponyi-hegység, Bükk és térsége, Hernád-mente és Abauj térsége, Mátra valamint a Zempléni-hegység keleti része). Mintegy 1302 forrás helyszíni felvétele történt meg, illetve a helyszíni felvétel alapján kitöltöttük a Természetvédelmi Hivatal által rendelkezésünkre bocsátott adatlapokat, és a források bemért koordinátáit digitális térképen rögzítettük.

Kunhalmok közhiteles nyilvántartásának során 8 db újabb tudomásunkra jutott halmot helyszínelünk, mértünk föl. Az eddig felmért kunhalmok anyagait felülvizsgáltuk, régészeti egyeztetés alapján több kunhalmot átsoroltunk a földvárakhoz, az észlelt pontatlanságokat, hiányokat javítottuk.

Jelentés a Bükk Nemzeti Park Igazgatóság 2004. évi tevékenységéről

Földvárak közhiteles nyilvántartása keretében 53 újabb tudomásunkra jutott őskori és középkori földvár nyilvántartásba vételét készítettük el 2004-ben. A felmérések során több múzeummal és régész szakemberrel egyeztetünk.

Egyedi tájértékek kataszterezése. 2004-ben elkészítettük a 2003-ban felmért bodrogközi települések egyedi tájértékeinek számítógépes nyilvántartását, valamint 5 település egyedi tájértékeinek teljes körű felmérését. E mellett elkészült 15 település egyedi tájértékeinek felmérése is.

Földtani alapszelvények védetté nyilvánítási eljárása, kezelése, bemutatása. 2004-ben a MÁFI-val együttműködve 20 db védelemre tervezett földtani alapszelvény felmérésében, adatgyűjtésében vettünk részt.

Jelentés a Bükk Nemzeti Park Igazgatóság 2004. évi tevékenységéről

1.3.2. Monitorozás

No.	Monitorozási projekt megnevezése	Összeg (e Ft)	A monitorozást végző szervezet/magánszemély	Az eredmények rövid ismertetése	Megjegyzések
1.	Tarna-vidéki TK (T5x5_091) kvadrát élőhelyterképezése	290	Pozsonyi András (BNPI)	Az 5x5 km-es kvadrát élőhelyeinek besorolása (Á-NÉR kategóriarendszer), jellemzése	Finanszírozás: saját költségvetés; projekt célja: élőhely-tipizálás, élőhelyek változásának nyomon követése.
2.	Füzér (O5x5_018) kvadrát élőhelyterképezése	580	Dr. Vojtkó András (EKTF)	Az 5x5 km-es kvadrát élőhelyeinek besorolása (Á-NÉR kategóriarendszer), jellemzése	Finanszírozás: saját költségvetés; projekt célja: élőhely-tipizálás, élőhelyek változásának nyomon követése.
3.	Ágasvár (O5x5_002) kvadrát élőhelyterképezése	580	Sramkó Gábor (DE)	Az 5x5 km-es kvadrát élőhelyeinek besorolása (Á-NÉR kategóriarendszer), jellemzése	Finanszírozás: saját költségvetés; projekt célja: élőhely-tipizálás, élőhelyek változásának nyomon követése.
4.	<i>Csengettyűvirág (Adenophora liliifolia)</i> monitorozása a Zempléni-hegységben	20	Papp Viktor Gábor (BNPI)	A növényfaj populációjának állománybecslése	Finanszírozás: saját költségvetés; projekt célja: faj populációinak állománybecslése.
5.	<i>Havasi hagyma (Allium victorialis)</i> monitorozása a Bükk hegységben	20	Gombkötő Péter, Pozsonyi András, Sulyok József	A növényfaj populációjának állománybecslése	Finanszírozás: saját költségvetés; projekt célja: faj populációinak állománybecslése
6.	<i>Magas istác (Armeria elongata)</i> monitorozása a Bükk hegységben	20	Pozsonyi András	A növényfaj populációjának állománybecslése	Finanszírozás: saját költségvetés; projekt célja: faj populációinak állománybecslése.
7.	<i>Kisfészkü aszat (Cirsium brachycephalum)</i> monitorozása a Bükk hegységben	20	Pozsonyi András, Schmotzer András	A növényfaj populációjának állománybecslése	Finanszírozás: saját költségvetés; projekt célja: faj populációinak állománybecslése.

Jelentés a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 2004. évi tevékenységéről

(I.3.2. Monitorozás - folytatás)

No.	Monitorozási projekt megnevezése	Összeg (e Ft)	A monitorozást végző szervezet/magánszemély	Az eredmények rövid ismertetése	Megjegyzések
8.	<i>Papucskosbor (Cypripedium calceolus)</i> monitorozása a Bükk hegységben	20	Pozsonyi András, Sulyok József	A növényfaj populációjának állománybecslése	Finanszírozás: saját költségvetés; projekt célja: faj populációinak állománybecslése.
9.	<i>Kornistárnics (Gentiana pneumonanthe a)</i> monitorozása a Bükk hegységben	20	Bartha Attila, Juhász Róbert, Pozsonyi András	A növényfaj populációjának állománybecslése	Finanszírozás: saját költségvetés; projekt célja: faj populációinak állománybecslése.
10.	<i>Piros kígyószisz (Echium russicum)</i> monitorozása a Bükk hegységben	20	Pozsonyi András	A növényfaj populációjának állománybecslése	Finanszírozás: saját költségvetés; projekt célja: faj populációinak állománybecslése
11.	<i>Sűrű csetkáká (Eleocharis carniolica)</i> monitorozása a Zempléni-hegységben	20	Pelles Gábor	A növényfaj populációjának állománybecslése	Finanszírozás: saját költségvetés; projekt célja: faj populációinak állománybecslése.
12.	<i>Kakasmandikó (Erythronium dens-canis)</i> monitorozása a Bükk hegységben	20	Pongrácz Ádám	A növényfaj populációjának állománybecslése	Finanszírozás: saját költségvetés; projekt célja: faj populációinak állománybecslése.
13.	<i>Husáng (Ferula sadleriana)</i> monitorozása a Bükk hegységben	20	Sulyok József	A növényfaj populációjának állománybecslése	Finanszírozás: saját költségvetés; projekt célja: faj populációinak állománybecslése.
14.	<i>Mocsári kardvirág (Gladiolus palustris)</i> monitorozása a Mátra hegységben	20	Magos Gábor	A növényfaj populációjának állománybecslése	Finanszírozás: saját költségvetés; projekt célja: faj populációinak állománybecslése.
15.	<i>Heverő iszapfü (Lindernia procumbens)</i> monitorozása a Hevesi-síkon	20	Schmotzer András	A növényfaj populációjának állománybecslése	Finanszírozás: saját költségvetés; projekt célja: faj populációinak állománybecslése.
16.	<i>Magyar kőhúr (Minuartia frutescens)</i> monitorozása a Bükk hegységben	20	Pozsonyi András	A növényfaj populációjának állománybecslése	Finanszírozás: saját költségvetés; projekt célja: faj populációinak állománybecslése.

Jelentés a Bükk Nemzeti Park Igazgatóság 2004. évi tevékenységéről

(I.3.2. Monitorozás - folytatás)

No.	Monitorozási projekt megnevezése	Összeg (e Ft)	A monitorozást végző szervezet/magánszemély	Az eredmények rövid ismertetése	Megjegyzések
17.	<i>Poloskaszagú kosbor (Orchis coriophora)</i> monitorozása a Bükk, Mátra és Zempléni-hegységben	20	Magos Gábor, Pelles Gábor, Pozsonyi András, Sulyok József	A növényfaj populációjának állománybecslése	Finanszírozás: saját költségvetés; projekt célja: faj populációjának állománybecslése
18.	<i>Tarka nyúlfarkfű (Sesleria varia)</i> monitorozása a Bükk hegységben	20	Pozsonyi András, Sulyok József	A növényfaj populációjának állománybecslése	Finanszírozás: saját költségvetés; projekt célja: faj populációjának állománybecslése.
19.	<i>Teleki-virág (Telekia speciosa)</i> monitorozása a Bükk hegységben	20	Pozsonyi András, Sulyok József	A növényfaj populációjának állománybecslése	Finanszírozás: saját költségvetés; projekt célja: faj populációjának állománybecslése.
20.	<i>Janka-tarsóka (Thlaspi jankae)</i> monitorozása a Bükk és Mátra hegységben	20	Bartha Attila, Magos Gábor, Pozsonyi András, Urbán László	A növényfaj populációjának állománybecslése	Finanszírozás: saját költségvetés; projekt célja: faj populációjának állománybecslése.
21.	Országos Ürgemonitorozó Akció	30	Pongrácz Ádám, Pozsonyi András	A faj populációjának állománybecslése a kijelölt mintaterületeken	Finanszírozás: saját költségvetés; projekt célja: faj populációjának állománybecslése.
22.	Invázió növényfajok monitorozása a Tarna-vidéki TK (T5x5_091) kvadrátban	40	Pozsonyi András	A növényfaj populációjának állománybecslése	Finanszírozás: saját költségvetés; projekt célja: faj populációjának állománybecslése.
23.	Invázió növényfajok monitorozása a Füzér (O5x5_018) kvadrátban	40	Dr. Vojtkó András	A növényfaj populációjának állománybecslése	Finanszírozás: saját költségvetés; projekt célja: faj populációjának állománybecslése.
24.	Invázió növényfajok monitorozása az Ágasvár (O5x5_002) kvadrátban	40	Sramkó Gábor	A növényfaj populációjának állománybecslése	Finanszírozás: saját költségvetés; projekt célja: faj populációjának állománybecslése.

Jelentés a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 2004. évi tevékenységéről

(I.3.2. Monitorozás - folytatás)

No.	Monitorozási projekt megnevezése	Összeg (e Ft)	A monitorozást végző szervezet/magánszemély	Az eredmények rövid ismertetése	Megjegyzések
25.	<i>Quercetum petraea-cerris</i> társulás monitorozása a Bükk hegységben	210	Dr. Vojtkó András, Pozsonyi András	A társulás fajkompozíció-vizsgálata 50 db 1x1 méteres kvadrátban (cönológiai felvételezés)	Finanszírozás: saját költségvetés; projekt célja: fajkompozíció-vizsgálat.
26.	<i>Corno-Quercetum</i> társulás monitorozása a Bükk hegységben	210	Dr. Vojtkó András, Pozsonyi András	A társulás fajkompozíció-vizsgálata 50 db 1x1 méteres kvadrátban (cönológiai felvételezés)	Finanszírozás: saját költségvetés; projekt célja: fajkompozíció-vizsgálat.
27.	<i>Artemisio-Festucetum</i> társulás monitorozása a Hevesi-síkon	35	Schmotzer András	A társulás fajkompozíció-vizsgálata 50 db 1x1 méteres kvadrátban (cönológiai felvételezés)	Finanszírozás: saját költségvetés; projekt célja: fajkompozíció-vizsgálat.
28.	<i>Achilleo-Festucetum</i> társulás monitorozása a Hevesi-síkon	35	Schmotzer András	A társulás fajkompozíció-vizsgálata 50 db 1x1 méteres kvadrátban (cönológiai felvételezés)	Finanszírozás: saját költségvetés; projekt célja: fajkompozíció-vizsgálat.
29.	<i>Phyllitidi-Aceretum</i> társulás monitorozása a Bükk hegységben	35	Dr. Vojtkó András	A társulás fajkompozíció-vizsgálata 50 db 1x1 méteres kvadrátban (cönológiai felvételezés)	Finanszírozás: saját költségvetés; projekt célja: fajkompozíció-vizsgálat.
30.	<i>Melittio-Fagetum</i> társulás monitorozása a Mátra hegységben	105	Dr. Vojtkó András, Pozsonyi András	A társulás fajkompozíció-vizsgálata 50 db 1x1 méteres kvadrátban (cönológiai felvételezés)	Finanszírozás: saját költségvetés; projekt célja: fajkompozíció-vizsgálat.

Jelentés a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 2004. évi tevékenységéről

(I.3.2. Monitorozás - folytatás)

No.	Monitorozási projekt megnevezése	Összeg (e Ft)	A monitorozást végző szervezet/magánszemély	Az eredmények rövid ismertetése	Megjegyzések
31.	<i>Pókok</i> monitorozása a Bükk hegységben és a Hevesi-síkon	180	Nagy Antal (Debreceni Egyetem)	Pók-közösségek fajkompozíció-vizsgálata	Finanszírozás: saját költségvetés; projekt célja: Pók-közösségek fajkompozíció-vizsgálata
32.	<i>Kétéltűek és hüllők</i> monitorozása a Bükk hegységben és a Heves-Borsodi-síkságon	200	Üröm Természetvédelmi Egyesület	A fajok populációjának állománybecslése a kijelölt mintaterületeken	Finanszírozás: saját költségvetés; projekt célja: a fajok populációinak állománybecslése
33.	<i>Denevérek</i> monitorozása a Bükki Nemzeti Park működési területén	480	Gombkötő Péter	A fajok populációjának állománybecslése a kijelölt mintaterületeken	Finanszírozás: saját költségvetés; projekt célja: a fajok populációinak állománybecslése
34.	<i>Egyenesszárnyúak</i> monitorozása a Bükk hegységben és a Hevesi-síkon	180	Nagy Antal (Debreceni Egyetem)	Egyenesszárnyú közösségek fajkompozíció-vizsgálata	Finanszírozás: saját költségvetés; projekt célja: Egyenesszárnyú közösségek fajkompozíció-vizsgálata
35.	<i>Nappali lepkék: NBmR: Országos Nappali Lepke Monitorozási Program</i>	2600	Ilonczai Zoltán témafelelős 6 szervezet/cég megbízás alapján végzi a feladatot	6 nedves élőhelyen élő, veszélyeztetett célfaj országos elterjedésének térképezése és 20 reprezentatív populáció kvantitatív vizsgálata	Finanszírozás: KvVM-Természetvédelmi Hivatal (NBmR program pénzkeret)
36.	<i>Bükki boglárka (Aricia artaxerxes issekutzi)</i> monitorozása a Bükk hegységben	90	Ilonczai Zoltán	A faj populációjának állománybecslése a kijelölt mintaterületeken	Finanszírozás: saját költségvetés; projekt célja: faj populációinak állománybecslése
37.	Hevesi-sík Érzékeny Természeti Területek természetvédelmi szempontú monitorozását	1000	Üröm Egyesület, Szent-István Egyetem Környezet-és Tájgazdálkodási Intézet	Az eredmények alapján mérhető lesz a bevezetett programcsomagok természetvédelmi hatékonysága. A 2003-2004. években a vizsgálati módszerek gyakorlati használhatóságát és finomítását végeztük.	Finanszírozás: KvVM-Természetvédelmi Hivatal

Jelentés a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 2004. évi tevékenységéről

A Nemzeti Biodiverzitás-monitorozó Rendszer (NBmR) szakmai irányítását a Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium, Természetvédelmi Hivatalban működő Irányító Központ végzi. A Bükki Nemzeti Park Igazgatóság alkalmazásában álló koordinátor a kidolgozott protokollnak megfelelően készít tervet és végzi el – illetve megbízott kutatókkal végezteti - a feladatokat. A 2004. évben az alábbi feladatokat végeztük el: 3 db 5x5 km-es kvadrát élőhelytérképezése (*Tarna-vidéki TK, Füzér, Ágasvár*), illetve ezen élőhelytérképek digitalizálása, 17 védett növényfaj monitorozása, invazív növényfajok monitorozása az élőhelytérképezési kvadrátokban, gerinctelen (*pókok, egyenesszárnyúak, lepkék*) és gerinces állatfajok (*ürge, kétélűek, hüllők, denevérek*), valamint 6 növénytársulás monitorozása.

2004-ben is folytattuk a *Hevesi-sík Érzékeny Természeti Területek természetvédelmi szempontú monitorozását*. A monitoring vizsgálatok alapvető célja a Hevesi-sík Érzékeny Természeti Területek működésének természetvédelmi szempontú értékelése. Miután a Hevesi-sík Érzékeny Természeti Területek kialakításának természetvédelmi - szakmai szempontja az itt élő tűzokállomány fennmaradásának biztosítása, élőhelyének kedvezőbbé tétele, ennek megfelelően a vizsgálatok jelentős hányada a tűzokállomány változására, élőhely-használatára és az élőhelyet jellemző főbb biotikai paraméterek vizsgálatára irányult. Mivel az Érzékeny Természeti Területek előírásomagjai szántók esetében a természetű növénykultúrák körét, a természetstechnológiákat, illetve a növényvédőszer felhasználást szabályozzák, a vizsgálatoknak ezen szabályozók természetvédelmi hatásait kell detektálniuk kell.

A fentiek alapján a Hevesi-sík Érzékeny Természeti Területek természetvédelmi szempontú monitoring vizsgálata az alábbi főbb komponensek köré csoportosítható:

Táblaszintű transzekt felmérések, ezen belül:

- *Botanikai vizsgálatok*
- *Gerinctelen zoológiai felmérések*

Élőhelykomplexekben végzett madártani kutatások

A tűzok állományra vonatkozó vizsgálatok, ezen belül:

- *Az állomány változásának nyomon követése*
- *Az állomány élőhely használatának vizsgálata*

Élőhely szerkezetre vonatkozó vizsgálatok

Jelentés a Bükk Nemzeti Park Igazgatóság 2004. évi tevékenységéről

I.4. Kezelési tevékenység

I.4.1. Kezelési tervek

No.	A védett vagy védelemre tervezett terület neve	A tervezési terület nagysága (ha)	Megalapozó dokumentáció	Részletes természetvédelmi kezelési terv	"C" fejezet, jogszabály melléklete)
1.	Bükk Nemzeti Park felsőtárkányi bővítés	9	elkészült	elkészült	Elkészült
2.	Abaújkéri Aranyosvölgy Természetvédelmi Terület	167	elkészült	elkészült	Elkészült
3.	Zempléni Tájvédelmi Körzet	26 788	folyamatban	folyamatban	folyamatban
4.	Tarcal Pengő-dűlői kőbánya Természetvédelmi Terület	13,4	folyamatban	folyamatban	folyamatban
5.	Hernád Zöld Folyosó Tájvédelmi Körzet	7800	elkészült	folyamatban	folyamatban
6.	Bükk Nemzeti Park Bél-kői bővítés	97,265	folyamatban	folyamatban	folyamatban
7.	Mátrai Tájvédelmi Körzet, jogharmonizáció, aktualizálás	12526	folyamatban	folyamatban	folyamatban

Jelentés a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 2004. évi tevékenységéről

Elkészült a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság felsőtárkányi bővítésének kezelési terve, a területet 2004-ben sikerült védetté nyilvánítani.

A Zempléni Tájvédelmi Körzet kezelési tervéhez a megalapozó adatgyűjtés 2004-ben folytatódott, véglegesítése 2005 első felében várható. A 2005 évben induló PHARE CBC pályázat keretében lebonyolításra kerülő kutatási eredmények a kezelési tervbe beépítésre kerülnek, a részletes kezelési táblázatok a pályázatból beszerzendő digitális erdészeti üzemtervi térképek nélkül nem készíthetők el. Továbbá a Zemplén térségében a TvH kezdeményezésére, kísérleti jelleggel 2005. év elején induló tájtervezési program eredményeit szintén fel kívánjuk használni a kezelési tervben.

Elkészült az Abaujkér bányák TT kezelési terve, lezajlott a védetté nyilvánítási eljárásához szükséges helyszíni egyeztető tárgyalás.

Megkezdjük a Bükki Nemzeti Park Bél-kői bővítés kezelési tervének előkészítő munkálatait. A kezelési terv elkészítése mindenképpen sürgető feladat, hiszen a terület ajándékozási szerződésében a terület védetté nyilvánítását 2008-ra vállaltuk.

Jelentés a Bükk Nemzeti Park Igazgatóság 2004. évi tevékenységéről

1.4.2. Élőhely fenntartás

No.	A terület megnevezése	Az érintett terület nagysága (ha)	Élőhely típusa	Fenntartás célja - fő beavatkozások/kezelések
1.	Bükk Nemzeti Park, Lófő tisztás	10,7	hegyi rét	A hegyi rétek fajgazdag életközösségeinek megőrzése kaszálással. A fő veszélyeztető tényező a rossz gyepszerkezet és a beerdősülés
2.	Bükk Nemzeti Park, Létrási rétek	9	hegyi rét	A hegyi rétek fajgazdag életközösségeinek megőrzése kaszálással. A fő veszélyeztető tényező a rossz gyepszerkezet és a beerdősülés
3.	Bükk Nemzeti Park, Tardi legelő	35	legelő	Legelő kartbantartási munkálatok, cserjevisszaszorítás
4.	Bükk Nemzeti Park, Kisgyőr Vár völgy	5,9	rét	Élőhely fenntartás kaszálással, a kaszálék elszállításával
5.	Bükk Nemzeti Park, Cserépfalu Mész tető	22,4	gyep	Szukcesszió megállítása cserjeirtással, kaszálással
6.	Bükk Nemzeti Park, Mónosbél	13,9	gyep	Szukcesszió megállítása cserjeirtással, kaszálással
7.	Bükk Nemzeti Park, Laposági legelő	1	hegyi rét	A hegyi rétek fajgazdag életközösségeinek megőrzése kaszálással. A fő veszélyeztető tényező a rossz gyepszerkezet és a beerdősülés
8.	Bükk Nemzeti Park, Cserépfalu, Dobi rét	15	rét	Élőhely fenntartás kaszálással, a kaszálék elszállításával

Jelentés a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 2004. évi tevékenységéről

(I.4.2. Élőhely fenntartás - folytatás)

No.	A terület megnevezése	Az érintett terület nagysága (ha)	Élőhely típusa	Fenntartás célja - fő beavatkozások/kezelések
9.	Bükki Nemzeti Park, Kisgyőr, Dorongos	17,5	hegyi rét	Élőhely fenntartás kaszálással, a kaszálék elszállításával
10.	Bükki Nemzeti Park, hegyi rétek kezelése: Nagy-mező, Csurgói rétek, Keskeny rét, Fekete sár, Hereg rét, Huta rét	28,7	hegyirét	Fajgazdagság megőrzése. Veszélyeztető: beerdősülés.
11.	Bükki Nemzeti Park, Hidegkúti fáslegelő	50	fás legelő	Szukcesszió megállítása cserjeirtással, kaszálással
12.	Bükki Nemzeti Park, Oszlai gyep	2,2	gyep	Szukcesszió megállítása cserjeirtással, kaszálással
13.	Mátrai Tájegység, Dobóci lapos	6	gyep	Szárazítás, magaskórós társulások visszaszorítása
14.	Mátrai Tájvédelmi Körzet – Óvár-rét	10 ha	hegyi rét	A hegyi rétek fajgazdag életközösségeinek megőrzése kézi bozótirtással, gépi szárazítással. A fő veszélyeztető tényező a beerdősülés.
15.	Mátrai Tájvédelmi Körzet – Tugár, Fallóskúti-rét	18 ha.	hegyi rét	A hegyi rétek fajgazdag életközösségeinek megőrzése kézi bozótirtással, gépi és rendsodrással, bálázással.. A fő veszélyeztető tényező a rossz gyepszerkezet és a beerdősülés. A szürkés hangyaboglárka lepke élőhelyeinek fenntartása kézi kaszálással.

Jelentés a Bükk Nemzeti Park Igazgatóság 2004. évi tevékenységéről

(I.4.2. Élőhely fenntartás - folytatás)

No.	A terület megnevezése	Az érintett terület nagysága (ha)	Élőhely típusa	Fenntartás célja - fő beavatkozások/kezelések
16.	Mátrai Tájvédelmi Körzet – Parád, Somhegybükki legelő	7 ha	gyep	Élőhely rekonstrukció – szárazúzózás, bozótirtás
17.	Mátrai Tájegység – Gyöngyösi Sárhegy TT, Dobóci lapos	12	legelő	Szukcesszió megállítása gépi szárazúzózással.
18.	Ipoly-völgyi Tájegység, Ipolytarnóc	8,7	legelő	Akác visszaszorítása cserjezúzózással, kaszálással
19.	Ipoly-völgy Tájegység, Hollókői Fás legelő	3	fás legelő	Jellegzetes fás legelő életközösségeinek, és tájképi értékeinek megőrzése
20.	Tarna Vidéki Tájegység, Borsodszentgyörgy gyümölcsös	3	gyümölcsös, legelő	Gyümölcsös megőrzése, sorközök szárazúzózása
21.	Dél-Borsodi Tájegység, Tiszalúc-Bátka(057/3,057/8)	17,3	nedves gyep	Az ártéri kaszálórétek fenntartása-tisztító kaszálás
22.	Dél-Borsodi Tájegység, Kesznyéten Nagy-legelő	88	legelő	Rövidfűvű legelő fenntartása kaszálással, szárazúzózással, kaszálék elszállítása
23.	Dél-Borsodi Tájegység, Tiszadorogma	10	legelő	Fás legelő kialakítása érdekében fák ápolása
24.	Dél-Borsodi Tájegység Tiszalúc	39	legelő	Magaskórós gyeptársulás megszüntetése érdekében tisztító kaszálás

Jelentés a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 2004. évi tevékenységéről

(I.4.2. Élőhely fenntartás - folytatás)

No.	A terület megnevezése	Az érintett terület nagysága (ha)	Élőhely típusa	Fenntartás célja - fő beavatkozások/kezelések
25.	Dél Hevesi Tájegység, Pély	100	gyep	Bálványfa visszaszorítás-bozótirtás
26.	Nógrádi Tájegység Kozárd, Sámsonháza, Felsőtold, Mátraszőlős, Salgótarján	41	rétek, legelők	Rétek legelők fenntartási, tisztítási munkálatai, bozótirtása, kaszálása
27.	Zempléni Tájegység, Háromhuta – Mlaka-rét	4 ha	Hegyi kaszálórét	értékes flóra és fauna, szárzúzózás
28.	Zempléni Tájegység, Füzér – Drahos-rét	5 ha	Hegyi kaszálórét	Értékes flóra és fauna – cserjeirtás, kaszálás
29.	Zempléni Tájegység, Regéc – Gyertyánkúti-rétek	7,5 ha	Hegyi kaszálórét	Értékes flóra és fauna – kaszálás,
30.	Zempléni Tájegység, Nagyhuta – Kemencepataki rét	3,5 ha	Láprét	A rétjellel megőrzése – sarjleverés, kaszálás
31.	Zempléni Tájegység, Fony Cicés-rét	1,2 ha	Hegyi kaszálórét	Értékes flóra és fauna – kaszálás,
32.	Zempléni Tájegység, Fony Nagymocsáros	5 ha	Hegyi kaszálórét	Értékes flóra és fauna – kaszálás,
33.	Zempléni Tájegység, Háromhuta – István-kúti rétek	3,5	Hegyi kaszálórét	Értékes flóra és fauna – kaszálás,

Jelentés a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 2004. évi tevékenységéről

A Bükki Nemzeti Park Igazgatóság illetékességi területén számos élőhely-típusban folytak kezelések. Kiemelkedő jelentőségű azonban 2004-ben is a gyepek kezelése volt. A Bükk területén a hegyi rétek 2001-ben elkezdődött kezelése (egyres helyeken rekonstrukciója) mintegy 25 éves hiányt pótol. A Bükki Nemzeti Parkon kívül a Mátrai Tájvédelmi Körzet és a Zempléni Tájvédelmi Körzet területén volt jelentősebb hegyi rét kezelési tevékenység. A bükki rétek kezelésénél bebizonyosodik, hogy a kaszálás kizárólagossága hosszú távon, mindenütt nem célravezető. Egyes, gyengébb fűhozamú réteken a kaszálásokat enyhe legeltetéssel kell kombinálni, vagy felváltani. A legeltetések megszervezését 2005-től kívánjuk megszervezni, részben az Állami Ménesgazdaság, részben a helyi gazdák bevonásával.

A hegyi réteken kívül a cserépfalui legelőerdőben és a tardi elcserjésedett gyepekben történt cserjeirtás, szárazzás és kaszálás.

Erdős természetvédelmi területen, a saját vagyionkezelésű erdők kivételével, szakhatósági eszközrendszer alkalmazásával tudtuk a természetmegőrzési célokat elérni. A természetvédelmi szempontból kiemelten kezelt területeken túl (Natur-övezet, fokozottan védett terület, erdőrezervátum magterülete) csupán a kiemelkedő florisztikai, társulástani, vagy zoológiai értékeket hordozó területeken tudtuk a természetszerű folyamatokat biztosítani intézkedéseink által, a többi erdőrészben a gazdálkodási (vagy egyéb) célok is megjelentek a védelmi rendeltetés mellett, melyek tekintetében szabályozási mechanizmusunk térbeli és időbeni korlátokat szabott. Ezek a beavatkozások nem minősíthetők természetvédelmi kezelésnek, hiszen az ideális állapotot a természetszerű erdőstruktúra kialakítása jelentené esetlegesen természetbarát erdőhasználattal (pl. Pro Silva módszerrel). Saját tulajdonú erdőterületeinken a természetest megközelítő erdőstruktúra kialakítására, az ideális természeti állapotot jelentő autoregulációs szint elérésére törekszünk.

A fentiek értelmében próbáljuk nagy kiterjedésű erdős védett területeink természetvédelmi kezelési előírásait úgy megalkotni, hogy azok hosszú távon biztosítsák a természetmegőrzés célkitűzéseit. 2004 év végétől elkezdjük a Felsőtárkányi Erdészet és a Lillafüredi Erdészet erdészeti üzemtervezésének természetvédelmi szempontú előkészítését, amelynek egyeztetésére 2005 februárjában kerül majd sor. A Szilvásvárad Erdészet üzemtervi munkáit folyamatosan kontrolláltuk és a természetvédelmi szempontrendszer – a lehetőségek mértékében – beépítettük a tervezés folyamatába.

Időbeni korlátozásokat általában fokozottan védett madarak védelmében hoztunk, ezeket a helyszín és a megőrzendő faj determinálta. Problémát jelent és jogi értelemben sem egyértelmű a védett természeti területeken kívül költő fokozottan védett madárfajok költésbiztonságának szavatolása. Ilyen esetekben nagy segítségünkre lenne a veszélyeztetett fajok megőrzését szolgáló, a korlátozandó tevékenységek körét meghatározó rendelet megjelenése!

Szántó művelési ágú területeinken – hasonlóan a gyepekhez – bérbeadással valósítottuk meg az elérendő célokat. E helyszíneken – elsősorban tűzokvédelmi célból – látogatási korlátozást is bevezettünk a Hevesi Fűves Puszták Tájvédelmi Körzet területén. Az ezzel kapcsolatos 2003-2004. évi tapasztalatok kedvezőek, a korlátozás a természetmegőrzési cél mellett a terület tulajdonosai, bérlői számára is hasznosnak bizonyult. A korlátozás bevezetése előtt komoly gondot jelentett a területen megjelenő különböző gyűjtögető tevékenységek (kamilla, gomba) végzése által okozott zavarás. A korlátozás bevezetésével jogalapot teremtettünk a hatékony és jogszerű fellépésre, így a költségek zavartalanabban valósulhatnak meg. A gazdálkodók ugyanennek révén nagyobb vagyónbiztonságot élvezhetnek, így a rendszert támogatják és bevezetését elfogadják.

Jelentés a Bükk Nemzeti Park Igazgatóság 2004. évi tevékenységéről

1.4.3. Élőhely rehabilitáció

No.	A terület megnevezése	Az érintett terület nagysága (ha)	Élőhely típusa	A rehabilitáció célja - fő beavatkozások/kezelések
1.	Bükk Nemzeti Park, Cserépfalui fáslegelő	30	Fáslegelő	Őshonos háziállatfajok legeltetési feltételeinek előkészítése - cserje és bozótirtás.
2.	Bükk Nemzeti Park, Lófőtisztás	10	Fáslegelő és hegyirét	A terület életközösségének megőrzése cserjeirtással.
3.	Bükk Nemzeti Park, Csanyik-völgy	1	Mocsárrét, patakmenti magaskórós	Gólyaorr-boglárfka élőhelyének megőrzése, fenntartása
4.	Bükk Nemzeti Park, Bála rét	49,7	legelő	Élőhely rekonstrukció –szárzúzás
5.	Lázbérci Tájvédelmi Körzet, Borsodbótai Kotyindó-tető	6	Félszáraz gyep	Kiemelten fajgazdag félszáraz gyep, számos védett növény és állatfajjal, amely a rendszeres tavaszi égetések hatására degradálódik, az üdébb részeken kezelés hiányában cserjésedik. A beavatkozás tűzmelőző, fenntartó kaszálás, az üdébb területeken cserjeirtás volt, a biomassza elszállításával.
6.	Mátrai Tájegység, Somhegybükk	8	hegyi rét	Rét rekonstrukció, kézi kaszálással és bozótirtással
7.	Mátrai Tájegység Óvár rét, Jáger rét	6	hegyi rét	A terület életközösségének megőrzése cserjeirtással
8.	Mátrai Tájegység, Mátrai Tájvédelmi Körzet, Fallóskút	25	hegyi rét	A terület életközösségének megőrzése cserjeirtással
9.	Mátrai Tájegység, Mátrai Tájvédelmi Körzet, Tugár-rét	5	hegyi rét	A Tugár-rét életközösségének megőrzése, a szürkés hangyaboglárfka lepke élőhelyeinek rehabilitációja cserjeirtással és kaszálással. A fő veszélyeztető tényező a beerdősülés.

Jelentés a Bükk Nemzeti Park Igazgatóság 2004. évi tevékenységéről

(I.4.3. Élőhely rehabilitáció - folytatás)

No.	A terület megnevezése	Az érintett terület nagysága (ha)	Élőhely típusa	A rehabilitáció célja - fő beavatkozások/kezelések
10.	Mátrai Tájegység, Gyöngyösi Sárhegy, Gyilkos-rét	1	láp-rét	A szürkés hangyaboglárka lepke élőhelyeinek rehabilitációja kézi kaszálással, széna lehordással.
11.	Mátrai Tájvédelmi Körzet – Parád, Kutyatoró-rét	1	hegyi rét	A terület életközösségének megőrzése, az akác visszaszorítása.
12.	Mátrai Tájegység – Mátraszentimre, Pizskési legelő	5	forrásláp	Szukcesszió megállítása kézi bozótirtással.
13.	Mátrai Tájegység – Nagybátony, Lengyendi- galya	1	hegyi rét	A hegyi rét fajgazdag életközösségének, a fokozottan védett mocsári kardvirág élőhelyének megőrzése kézi bozótirtással, kézi kaszálással. A fő veszélyeztető tényező a rossz gyepszerkezet és a beerdősülés.
14.	Mátrai Tájegység, Siroki Nyírjes-tó Természetvédelmi Terület	1	tőzegmoha láp	A szukcesszió késleltetése: rezgőnyárok, nád kivágása, lehordása.
15.	Zempléni Tájegység, Erdőbénye – Fás legelő	60	Fás legelő	A fás legelő jelleg visszaállítás – cserjeirtás - száruzózás
16.	Zempléni Tájegység, Füzér – Drahos-rét	10	Hegyi kaszálórét	Cserjeirtás, kaszálás az értékes flóra és fauna megőrzése érdekében
17.	Zempléni Tájegység, Fony -legelők	50	Üde és félszáraz kaszáló, és legelőgyepek	A védett értékek megőrzése végett, száruzózás, cserjeirtás
18.	Zempléni Tájegység, Megyaszó tátorjános	15	Üde gyepek, suvadásos partfal	kaszálás, cserjeirtás, sarjleverés
19.	Zempléni Tájegység, Gyertyánkúti rétek	20	rét	Élőhely karbantartás
20.	Zempléni Tájegység Fonyi rét	10	hegyi kaszálórét	Cserjeirtás, kaszálás az értékes flóra és fauna megőrzése érdekében

Jelentés a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 2004. évi tevékenységéről

(I.4.3. Élőhely rehabilitáció - folytatás)

No.	A terület megnevezése	Az érintett terület nagysága (ha)	Élőhely típusa	A rehabilitáció célja - fő beavatkozások/kezelések
21.	Dél-Borsodi Tájegység, Borsodi Mezőség Tájvédelmi Körzet vizes élőhely rehabilitáció I. ütem	6.000	vizes élőhelyek	A KAC támogatásával a régi vizes élőhelyek, azok állat és növényvilágának a helyreállítása.
22.	Dél Hevesi Tájegység Pély, Ludas I-es ütem	30	szikes gyepek, mocsár	A rekonstrukciós terület vízutánpótlásának biztosítása árasztással.
23.	Dél Hevesi Tájegység Pély, pélyi szikesek	2,3	legelő	Legelő tisztítása
24.	Ipoly-völgye tájegység, Érsekvadkert	0,5	homokbánya	Gyurgyalag és parti fecske fészkelőhely rehabilitációja megtörtént és sikeresnek bizonyult
25.	Tarnavidéki Tájegység, Bükkzanterzsébet	4,6	legelő	Kézi bozótirtás
26.	Tarnavidéki Tájegység, Borsodszentgyörgy	17	legelő	Gyepkezelési munkák, cserjevisszeszorítás kézi munkával

Élőhely-rekonstrukciós programjaink elsősorban az egykori legelők, fás legelők, hegyi rétek helyreállítására irányulnak kiemelten a Bükki Nemzeti Park, a Mátrai Tájvédelmi Körzet és a Zempléni Tájvédelmi Körzet területén. Elsősorban fajmegőrzési célú élőhely rehabilitációt végeztünk a Mátrában a Lengyendi-galya rétjén az országban csak néhány helyen előforduló *mocsári kardvirág*, valamint a szintén fokozottan védett *gömböskosbor* védelme érdekében. Hasonló, de kisebb beavatkozást igényelt a gyöngyösi Sár-hegyen lévő Gyilkos-réti *szürkés hangyaboglárkák* kiemelten jelentős populációjának megőrzése érdekében.

Egykori fás legelőink folyamatos rehabilitációját a Bükki Nemzeti Parkhoz tartozó Cserépfalui legelőerdőben végezzük. A rehabilitáció a későbbi folyamatos fenntartás (állattartás) lehetőségét teremti meg.

A Zempléni hegyi réteken folytatott élőhelyrekonstrukciós programok évtizedes múltra tekinthetnek vissza, s számos védett és fokozottan védett növény- és állatfaj (például egy tucat *orchidea* faj) élőhelyének helyreállítását szolgálják.

Elsősorban fajmegőrzési célú élőhely rehabilitációt végeztünk a Csanyik-völgyi beerdősülő patakmenti nedves élőhelyeken, a Bükkben csak itt élő védett *golyaorr boglárkalepke* védelme érdekében.

Jelentés a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 2004. évi tevékenységéről

I.4.4. Fajvédelem

No.	A faj magyar és tudományos neve	Fajvédelmi terv	Védettség foka	A tevékenység és az eredmények rövid ismertetése
1.	Alpesi gőte (<i>Triturus alpestris</i>)	igent	V, Be	A faj 3 előfordulási helyén (Zempléni-hegység, Mátra-hegység, Bükk-hegység) történtek felmérések, a veszélyeztetett élőhelyek védelme, illetve új élőhelyek kialakítása. Közreműködtünk a fajvédelmi terv elkészítésében
2.	Túzok (<i>Otis tarda</i>)	igent	FV, NATURA 2000, CITES	Igazgatóságunk tűzok-állománya aktuálisan veszélyeztetett és folyamatosan csökken. A folyamat csökkentése érdekében elláttuk a fajmegőrzési tervünkben szereplő folyamatos feladatokat (repcevetés, fészekalj mentés, dűvadgyérítés támogatása, látogatási korlátozások, táplálkozó-terület téli felszabadítása, szinkronok, egyéb hatósági intézkedések). Elláttuk a faj hazai állománya érdekében íródott LIFE Nature pályázattal kapcsolatos adminisztratív és szakmai feladatokat.
3.	Parlagi sas (<i>Aquila heliaca</i>)	igen (MME)	FV, NATURA 2000, CITES	Folyamatosan zajlik a költő-állomány monitorozása, regisztrálása. A védelem érdekében a szükséges hatósági intézkedések (erdőrészek korlátozása, tulajdonosi egyeztetések stb) megtörténtek. Kb. 30 darab mesterséges fészek került kihelyezésre. Folyamatosan közreműködünk a faj élőhely-preferenciáját, veszélyeztető tényezők feltárását kutató LIFE Nature projektnél. A gyakorlati védelem az Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület- által történt.

Jelentés a Bükk Nemzeti Park Igazgatóság 2004. évi tevékenységéről

(I.4.4. Fajvédelem - folytatás)

No.	A faj magyar és tudományos neve	Fajvédelmi terv	Védettség foka	A tevékenység és az eredmények rövid ismertetése
4.	<i>Békászósas (Aquila pomarina)</i>	nem	FV, Natura 2000, CITES	Megtörtént az állomány felmérése (Bükk-hegység, Mátra-hegység, Kelet-Cserhát, Zempléni-hegység), az élőhelyek védelmét és a költések biztonságát szolgáló hatósági intézkedések. Néhány pár mesterséges fészkekben költött-ezek sikeresen repítettek. Fiókamentés nem történt.
5.	<i>Kígyászölyv (Circaetos gallicus)</i>	nem	FV, Natura 2000, CITES	Megtörtént az állomány felmérése (Bükk-hegység, Mátra-hegység, Kelet-Cserhát, Zempléni-hegység), az élőhelyek védelmét és a költések biztonságát szolgáló hatósági intézkedések.
6.	<i>Kerecsensólyom (Falco cherrug)</i>	igen (MME)	FV, Natura 2000, CITES	Megtörtént a költőállomány felmérése, a költések sikerességének vizsgálata, a fiókák jelölése, táplálékmaradványok begyűjtése, aktív védelmi feladatok ellátása a teljes illetékességi területen. Kb. 30db., a parlagi sas számára is alkalmas műfészek kihelyezése történt síkvidéki területeinken. A Sajószöged-Szolnok 120 kV-os vezetéken karbantartás miatt a költőládák felújítása, a Sajószöged-Göd 400 kV-os vezetéken új költőládák kihelyezése történt. (BNPI-MME)
7.	<i>Vándorsólyom (Falco peregrinus)</i>	nem	FV, Natura 2000, CITES	Állományfelmérés, potenciális fészkelőhelyek költésbiztonságának hatósági előkészítése, egy helyszínen fészkekörzés (sajnos sikertelen)
8.	<i>Vércse-fajok (Falco tinnunculus et vespertinus)</i>	<i>Falco vespertinus</i> ra van	F.vesp.: FV, Natura 2000, CITES	148 db. 2,5x2,5 km-es UTM kvadrátban megtörtént az állományok felmérése. 40 db. költőláda gyárttatása, kihelyezése, kontrollja történt meg. Közreműködünk a fajvédelmi terv és a tárgyévben beadott Life nature pályázat összeállításánál.

Jelentés a Bükk Nemzeti Park Igazgatóság 2004. évi tevékenységéről

(I.4.4. Fajvédelem - folytatás)

No.	A faj magyar és tudományos neve	Fajvédelmi terv	Védettség foka	A tevékenység és az eredmények rövid ismertetése
9.	<i>Fehérgólya (Ciconia ciconia)</i>	nincs	FV, Natura 2000, CITES	Az MME közreműködésével elkészült a BNPI teljes működési területén fészkelő állomány felmérése. A fészektartó oszlopok cseréjétÉMÁSZ közreműködésünkkel folyamatosan végezte, és megtörtént néhány gólyákra veszélyes „haláloszlop” szigeteltetése is. Több esetben kerültek sérült egyedek beszállításra, legtöbbször a Miskolci Vadasparkba.
10.	<i>Uráli bagoly (Strix uralensis)</i>	nincs	FV, Natura 2000, CITES	Állományfelmérés, adatgyűjtés történt az illetékeségi terület potenciális élőhelyein. Legyártattunk és részben kihelyeztünk 22 db. költőládát.
11.	<i>Szalakóta (Coracias garrulus)</i>	nincs	FV, Natura 2000	2004-ben 50 db. költőláda lett legyártatva és kihelyezve. Megtörtént a kint lévő költőládák kontrollja, jelölése, EOV koordináták bemérése, az adatok rögzítése. Az összesen kint lévő 450 költőládaiban 214 pár fészkelte az elmúlt évben. Egy mintaterületen a természetes körülmények között költő párok felmérése is megtörtént. Folyamatos az odú-állomány felújítása, karbantartása, fejlesztése,
12.	<i>Zefír (főti) boglárka (Plebejus sephirus)</i>	nincs	FV	Kezelési terv készült a tokaji populáció vitalitásának növelése érdekében
13.	<i>Hangyaboglárka fajok (Maculinea spp.)</i>	nincs	V, Natura 2000	Élőhelykezelési beavatkozások történtek a veszélyeztetett populációknál (Sár-hegy, Bükk-fennsík, Tugár-rét, Drahos, Gyertyánkúti rétek)
14.	<i>Gólyaorrboglárka (Arícia eumedon)</i>	nincs	Védett	Élőhelykezelési beavatkozások történtek a veszélyeztetett populációknál (Csanyik-völgy)
15.	<i>Magyar tavaszi fésűsbagoly (Dioszeghyana schmidtii)</i>	nincs	FV, Natura 2000	Az előfordulási adatok intenzív gyűjtése folyt az élőhelyein a hatósági előírásokkal történő védelem biztosítása érdekében.

Jelentés a Bükk Nemzeti Park Igazgatóság 2004. évi tevékenységéről

(I.4.4. Fajvédelem - folytatás)

No.	A faj magyar és tudományos neve	Fajvédelmi terv	Védettség foka	A tevékenység és az eredmények rövid ismertetése
16.	<i>Nagy szikibagoly (Gortina borelii)</i>	van	FV, Natura 2000	Az előfordulási adatok intenzív gyűjtése folyt az élőhelyein a hatósági előírásokkal történő védelem biztosítása érdekében.
17.	<i>Csengettyűvirág (Adenophora liliifolia)</i>	nincs	FV, NATURA 2000	Megtörtént a fokozottan védett területen lévő élőhelyek kezelése, valamint a mesterségesen szaporított egyedek kiültetése
18.	<i>Tátorján (Crambe tataria)</i>	nincs	FV, NATURA 2000	Mesterségesen szaporított egyedek kiültetése
19.	<i>Magyar nőszirm (Iris hungarica)</i>		FV, NATURA 2000	Egyéb nőszirm fajok áttelepítése a <i>hungarica</i> populáció közeléből a hibridizáció megakadályozása érdekében
20.	<i>Békászó sas (Aquila pomarina)</i>		FV,	Fészkelő helyek zavartalanságának biztosítása
21.	<i>Kígyászölyv (Circaetus gallicus)</i>		FV,	Fészkelő helyek zavartalanságának biztosítása
22.	<i>Fekete gólya (Ciconia nigra)</i>		FV,	Fészkelő helyek zavartalanságának biztosítása
23.	<i>Haris (Crex crex)</i>		FV,	Megtörtént az állomány felmérése, valamint a fészkelő helyek biztosítása

Rövidítések magyarázata: V: védett; FV: fokozottan védett, Be: Berni Egyezmény, Bo: Bonni Egyezmény

Jelentés a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 2004. évi tevékenységéről

A gerinceszoológiai természetvédelem tekintetében az alábbi fajok, kategóriák speciális védelmi feladatait láttuk el:

Kétéltűek (Amphibia): Az *Anura*-k tavaszi migrációja időszakában 3 veszélyeztetett helyen folyt „békamentés” (Garadna-völgy, Felsőtárkányi Szoros, Varbói-tó). E helyszíneken más-más módszerekkel több száz béka (elsősorban barnavarangy és gyepi béka) menekült meg közreműködésünkkel a gázolástól.

Az *alpesi göte (Triturus alpestris)* védelmében kutatási és védelmi feladatok valósultak meg. E fajnál az erdőgazdálkodási tevékenység következtében kialakult veszélyeztetett élőhelyek megszüntetése és „kiváltása” volt a feladat, együttműködve az erdőgazdálkodóval. 2004-ben a Bükk-hegységben elsősorban a korábbi élőhelyek helyreállítása, tisztítása történt meg. A korábbi években kedvező tapasztalatokat szereztünk a mesterséges élőhelyekkel kapcsolatban, az Észak-Bükk szinte összes jelentős szaporodó helye ilyen helyszíneken volt. 2004-ben a Mátrában és a Zempléni-hegységben is történtek élőhely-rekonstrukciók.

Veszélyeztetett madárfajaink védelme érdekében a fajvédelmi tervek és a korábbi gyakorlatnak megfelelően élőhelykezelési, fejlesztési munkákat (fatelepités, ill.korábbi telepítések megápolása), mesterséges fészkelőhelyek kialakítását (*ragadozómadarak, baglyok, szalakóta, énekesmadarak*), zsákmányállat védelemet, hatósági korlátozásokat, egyedi beavatkozásokat, az elektromos hálózaton történő védelmi munkákat, a sérült egyedek gyógykezelésével, repatriálásával kapcsolatos feladatokat végeztük. Közreműködtünk a *hamvas rétihéja* védelmi programban Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesülettel (gazdálkodói egyeztetés, védőzóna kijelölése, körülkerítés, fokozott ellenőrzés).

A *tűzokállomány* megőrzése érdekében a fajvédelmi program szinte minden ajánlását alkalmaztuk, melyek közvetve, vagy közvetlenül szolgálták a faj védelmét (területvásárlás, használati korlátozások, növénykultúrák meghatározása, felmérés, veszélyeztetett fészkaljak megőrzése, begyűjtött fészkaljak keltetése, repatriációja, repacevetés támogatása, szinkron, téli tűzokvédelmi feladatok, predátorkontroll) Közreműködtünk az országos tűzokvédelmi LIFE Nature program összeállításában, és megkezdtük annak kivitelezést.

Denevérvédelmi vonatkozásban a barlangi állományok védelmét látogatási korlátozásokkal, barlanglezárásokkal biztosítottuk, illetve megrongált barlanglezárásokat újítottunk fel. Erdős környezetben élő fajok védelmét a fahasználati tervek véleményezése során beépített korlátozásokkal igyekeztünk megoldani, részben sikerrel. E tekintetben a körzeti erdőtervek megfelelő előkészítése hozhat átfogó eredményt, hasonlóan az erdei környezetben élő sok más veszélyeztetett fajhoz. Panellakó denevéreink védelmét igazgatóságunk évek óta szervezi és megoldja teljes működési területünkön hatósági eszközökkel. E munka során 2004-ben 3 faj 1524 db egyedének mentése történt meg.

A Nyugat-Mátrai érces tárók állagmegóvása elsősorban a *denevér élőhelyek* megóvását, biztonságossá tételét szolgálta. A Mátrában – földtani körülmények miatt – igen kevés a telelésre is alkalmas denevér élőhely. A régi bányatárók, mint mesterséges barlangok biztosítják a telelésre, nappali szállásra alkalmas életteret. A 2001. és 2002. évben KAC „b” keretből nyert támogatás felhasználásával a Gyöngyösoroszi határában lévő Ezüsbánya-táró (XVIII. század) és a Hasznos határában lévő Vizeslyuk-táró (középkori) szájának megerősítését és lezárását végeztük el 2004-ben. A lezárásnál alkalmazott rácsos vasajtó kialakításánál figyelembe vettük a denevérek berepüléséhez szükséges méreteket. A támogatás felhasználása a tervezési munkák elhúzódása, és a szükséges hatóság engedélyek beszerzése miatt húzódott el.

A fajvédelem mellett mindenképpen meg kell említeni a **földtani értékek védelmét** is. Ennek keretében az alábbi tevékenységeket végeztük:

Szomolyai kaptárkövek akácmentesítése

Jelentés a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 2004. évi tevékenységéről

2004. évben is folytattuk a szomolyai kaptárkövek hat évvel ezelőtt megkezdett akácmentesítését. Az délkeleti oldalon felnőtt sarjak, fiatal hajtások levágására, vegyszeres kezelésére került sor.

Barlangok védelme

Barlangok bejárat- és járatbiztosítása, valamint a bejáratok biztosításának fenntartása:

A fokozottan védett barlangok száma a Bükkben 49, tehát az ország 133 fokozottan védett barlangjának több mint egyharmada itt nyílik. Több barlang esetében szükséges volt a bejárat szakaszba behullott törmelék, szerves anyag eltávolítására mely a kezelői feladatok ellátásának előfeltételeként jelentkezett (Vénusz-, Viktória-, Fekete-, Fecske-lyuk). Egy esetben faácsolat helyreállítását kellett elvégezni annak beomlása miatt (Nagykőmázsa-oldali-zsomboly). Ezt a denevérek szabad mozgásának biztosítása is különösen indokoltá tette (kereknyergű patkósorrú denevér kölykező-kolóniája).

Barlanglezárások fenntartása, (29 db fokozottan védett barlang), a feltört barlangajtók rekonstrukciója:

Az engedéllyel látogatható barlangok esetében a barlangvédelem előfeltétele a barlangtúrák természetvédelmi szempontok szerinti koordinálása, mely a barlangok szakszerű lezárásával biztosítható. A Vár-tetői-barlangot 2003. évről áthúzódó beruházásként zártuk le. Az ajtó a KvVM Barlangtani Osztály engedélye alapján az eredeti lezárási szelvényben került elhelyezésre, rácsszerkezetű fix lezárás és tömör lemezajtó kialakítással.

Barlang zárszerkezet, lakat cseréjére a Bolhási-víznyelőbarlang, a Szepesi-barlang, a Létrási Vizes-barlang, a Hajnóczy-barlang, a Fekete-barlang, a Fecske-lyuk, a Kő-lyuk, a Lilla-barlang és a Hillebrand Jenő-barlang esetében került sor. A lakattest rongálása miatt előbbiektől közül a Lilla-, Bolhási-, Hajnóczy-barlang és a Fecske-lyuk ajtaja csak annak feltörésével volt javítható.

A jelenleg 29 db, lezárással ellátott barlang műszaki állagmegóvása a feladatunk. A lezáratlan fokozottan védett, megkülönböztetett jelentőségű, vagy egyéb barlangok természeti állapotának folyamatos monitorozása az év során megtörtént. Ezek során a Fecske-lyuk ajtajának rongálására, a Fekete-barlang lezárásának körbevésésére, a Hajnóczy-barlang és a Bolhási-víznyelőbarlang zárszerkezet rongálására derült fény.

Földtani alapszelvények védelme

A Somosi Bazalt Formáció Salgótarjánban lévő Baglyas-kői alapszelvényét KAC finanszírozással földtani bemutatóhelyé alakítottuk ki. A sziklaperemekre fém védőkorlát került, az országosan is ritka vulkáni kőzetben lévő hólyagbarlangot kitakarítottuk, ismertető táblát helyeztünk ki.

Sámsonháza Buda-hegyi alapszelvényt 2002-ben újítottuk fel és alakítottuk ki földtani tanösvény formában. Az alapszelvény indító feltárásának rendbetételre 2004. évben KAC finanszírozással került sor. Az egykori bányában feltáruló két tufaszint kibontásával földtani bemutatóhelyet képeztünk ki. Ismertető táblán jelenítjük meg a legfontosabb geológiai információkat.

A MÁFI-val és a Kaptárkő Természetvédelmi és Kulturális Egyesülettel karöltve felújítottuk és bemutatásra alkalmas állapotba hoztuk a BNP területén lévő, a Bálvány É-i oldalán található, a perm-triász határát kijelölő, nemzetközi jelentőségű földtani alapszelvényt.

A Szarvaskői geológiai tanösvény rendszeres évi felújítási, takarítási munkáinak során a Tóberc-bánya jura korú Szarvaskői Gabbró F.-t feltáró alapszelvény kezelését is elvégeztük. A munkát a Kaptárkő Természetvédelmi és Kulturális Egyesülettel együtt végeztük.

Földtani bemutatóhelyek kialakítása

Szintén KAC finanszírozással földtani bemutatóhelyé alakítottuk ki a Hollókői Tájvédelmi Körzetben a régi falusi fürdő (strand, ahol még Füst Milán is megfordult egykor) melletti andezit-

Jelentés a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 2004. évi tevékenységéről

telér feltárást. Informatív, ismertető táblával ellátott látványossággal gyarapítottuk a világörökség részét képező Hollókő-Ófalu tágabb környékét.

Jelentés a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 2004. évi tevékenységéről

1.4.5. Saját állatállomány

Faj	Fajta	Egyedszám	Tárgyévi állomány-növekedés (egyed)
Juh	Fekete Hortobágyi racka	26	6
	Összesen:	26	6
Ló	Mezőhegyesi félvér	1	0
	Shagya arab	1	0
	Nóniusz	4	0
	Összesen:	6	0

A 2004. évi agrár-környezetgazdálkodási támogatások közül az Extenzív állattartáshoz kapcsolódó Agrár-környezetgazdálkodási Célprogram Csoport őshonos és magas genetikai értéket képviselő állatok tartása alapján 17 db racka juh után igényelhető támogatás pályázati kérelmét továbbítottuk a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal felé. Jelentősebb saját állatállomány hiányában és egyéb támogatási prioritások miatt az agrár-környezetvédelmi program egyéb célprogramjaiban nem pályáztunk. Az FVM Állattenyésztés Biológiai

alapjainak támogatása keretében állatmérleg beszerzésére nyújtottunk be pályázatot, aminek köszönhetően 100 ezer Ft-ot nyertünk. 2004-ben megtörtént a rackajuhok ENAR (Egységes Nyilvántartási és Azonosítási Rendszer) jelölése krotáliázással. A Kesznyéteni Tájédelmi Körzet területén egy ló elhullásáról számolhatunk be, az állatorvosi jegyzőkönyv tanulsága szerint szívelégtelenség okozta az állat elhullását.

Jelentés a Bükk Nemzeti Park Igazgatóság 2004. évi tevékenységéről

1.4.6. Vadászterületek

No.	Vadászterület megnevezése (ahol az igazgatóság a vadászatra jogosult)	Kiterjedése (ha)
1.	Ipolytarnóci VT, kódszáma: 12-552000-4-3-0	512
Összesen:		512

Jelentés a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 2004. évi tevékenységéről

A Bükki Nemzeti Park Igazgatóság az Ipolytarnóci Ósmaradványok Természetvédelmi Terület, különleges (természetvédelmi) rendeltetésű vadászterületén gyakorolta a vadászati jogot a 2004/2005. évi vadászati idényben. A vadászterület kódszáma 12-552000-4-3-0, kiterjedése mindössze 512 hektár. Extenzív vadgazdálkodást folytatunk a területen, ami zömmel hajdani erodált legelő helyén telepített és természetes szukcesszió nyomán létrejött középkorú erdő, máshol elcserjésedett gyep. A sűrű növényzet mellett a terep rendkívül szabdalt, úgyhogy ember által nehezen, helyenként alig járható. Ezek a jellegzetességei a nagyvad, elsősorban a vaddisznó számára kiváló létfeltételeket teremtenek. Ezzel magyarázható a kis terület ellenére az évenként 50 db körüli tervezett állományszabályozás a *vaddisznó* esetében. A *szarvas* váltóvad volt, *őzből* 6 egyedet becsültünk 2004. év elején. **Az éves vadgazdálkodási tervünkben 4 szarvas, 4 őz és 35 vaddisznó** elejtését terveztük, melyet a vadászati hatóság az **őz esetében 10-re**, míg a *vaddisznó* esetében **45-re emelt**, a *szarvas* esetében változtatás nélkül hagyott jóvá.

A terület jellegéből adódóan a *vaddisznó* kilövési tervet jól szervezett hajtóvadászatok (3-4 db) révén lehet teljesíteni. Az első, 2004. november 14-én tartott hajtóvadászatot követően azonban a Losonci Önkormányzat területén kitört sertéspestis járvány miatt vadászterületünkön a Nógrád Megyei Állategészségügyi és Élelmiszer Ellenőrző Állomás igazgató-főállatorvosa a további hajtóvadászatok leállítását. Emiatt csak lesvadászatot folytattunk, így jelentősen elmaradunk a terv teljesítésétől. Az említett okot figyelembe véve a vadászati hatóság tudomásul veszi a tervtől való elmaradás tényét *vaddisznó* vonatkozásában. A *szarvas* és *őz* kilövést 1 db *őz* bak híján teljesítettük. Az elejtett vad húsát értékesítettük.

A vadászterületen a 2004. éves tapasztalatok alapján a *szarvas* jelenléte folyamatos volt, így a 2005/2006. évi vadgazdálkodási tervben a kilövési tervszámokat növeltük, és már nem váltóvadként tarjuk számon.

2004 folyamán a 05-653300-1-3-1 kódszámú (Borsodi Mezőségben lévő) vadászterület Tulajdonosi Közossége a Bükki Nemzeti Park Igazgatóságot bízta meg képviselőjével, (mint a legnagyobb tulajdoni hányaddal rendelkező Magyar Állam tulajdonosi kezelőjét). A 2004/2005. évi vadászati idényben közvetve a 6533. számú vadászterületen folyó vadgazdálkodási és vadászati tevékenységben is részt vett az Igazgatóság. Mivel a mintegy 24 000 hektár kiterjedésű vadászterület jelentős része a Borsodi Mezőség Tájvédelmi Körzet részeként védett természeti terület, tevékenységünk elsősorban arra irányult, hogy a természetvédelmi szempontok elsődlegességét biztosítsuk, a vadgazdálkodási, vadászati tevékenység azokkal összehangoltan működjenek. Kizárólag extenzív vadgazdálkodás folyik a területen. A hivatásos vadászok a Tulajdonosi Közösség alkalmazásában állnak, és elsődleges feladatuk a fenti elveken alapuló munkavégzés. Bérvadászati szerződés keretében hasznosítja a teljes vadászati lehetőséget a korábbi vadászatra jogosult Borsodi Mezőség Vadásztársaság, tevékenységüket a Tulajdonosi Közösség hivatásos vadászai kísérik figyelemmel. A Tulajdonosi Közösség felmerült kiadásait a vadászati lehetőség fejében a Vadásztársaság fedezi, így pénzügyileg a vadászterület működtetése Igazgatóságunkat nem érinti.

2004-ben a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság kezelésében halászati víztér nem volt. Jelenleg folyamatban van a halászati jog megszerzése a Tiszavalki-főcsatorna Borsodi Mezőség Tájvédelmi Körzetbe eső azon részein, melyeket a tájrehabilitációs munkálatok érintenek, illetve az Inérvári-főcsatorna (Kesznyéteni Tájvédelmi Körzet) esetében.

Jelentés a Bükk Nemzeti Park Igazgatóság 2004. évi tevékenységéről

I.5. Jogi tevékenység

I.5.1. Hatósági eljárások

	Ügyek száma	Másodfokon			Közigazgatási per	
		helyben hagyva	új eljárás	megváltoztatva	helyben hagy	új eljárás
Hatósági	438	1		1	4	0
Szakhatósági	2240	4		5	1	0
Egyéb (hatósági bizonyítvány, stb.)	2284					
Összesen	4962	5	0	6	5	0

Jelentés a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 2004. évi tevékenységéről

Igazgatóságunkon a hatósági osztály tevékenysége alapvetően a következőkből épül fel:

1. szabálysértési eljárások (beleértve a helyszíni bírságokat),
2. büntetőügyek,
3. polgári jogi ügyek (szerződések, kártérítési ügyek)
4. a Washingtoni Egyezmény végrehajtásával kapcsolatos feladatok
5. állatkertekkel, veszélyes állatokkal, cirkuszokkal kapcsolatos ügyek intézése
6. egyéb, természetvédelmi jellegű hatósági ügyek.
7. Jogi képviselet ellátása polgári és közigazgatási peres és nemperes eljárásokban
8. Jogtanácsosi tevékenység ellátása
9. Informatikai feladatok
10. Ügykezelési tevékenység

A 2004-es évben a **Washingtoni Egyezmény** hazai **végrehajtásában** a Bükki Nemzeti Parknál Igazgatóságon **történt** események a következők:

- A Bükki Nemzeti Park Igazgatóság illetékességi területén található nagyobb települések állatkereskedéseiben folytattuk a tavaly megkezdett hatósági ellenőrzéseket (Miskolcon, Salgótarjánban, Sátoraljaújhelyen, Sárospatakon, Ózdon és Hatvanban) és ezzel párhuzamosan folytattuk a tenyésztők ellenőrzését is (Abaújszántón, Balassagyarmaton, Egerszalókon, Gyöngyösön, Hatvanban, Hevesen, Mátramindszenten, Mátraszentimre-Fallóskúton, Miskolcon, Nyékládházán, Rózsaszentmártonban, Salgótarjánban és Sárospatakon). Az állatkereskedésekben 1 kivétellel (Miskolc, Dingó állatkereskedés) nem tapasztaltunk szabálytalanságot, illegálisan tartott állatokat. Mindenhol tájékoztatást adtunk a vonatkozó jogszabályokról és megadtuk a jogszabályok elérhetőségét ill. egyes esetekben mellékeljük a végrehajtási rendelet odavonatkozó részeit.
- Az állatkereskedések közül kevés volt az olyan, ahol veszélyes állatokat árultak, viszont a veszélyes állatokról szóló jogszabályokkal egyikük sem volt tisztában, nem rendelkeztek engedéllyel. Ez a kérdéskör még nem tisztázott, hiszen a veszélyes állattartási rendeletben nem esik szó a kereskedésekben tartott állatokról.
- A Bükki Nemzeti Park Igazgatóság illetékességi területén lévő CITES hatálya alá tartozó fajokat tartók ill. tenyésztők közül idén megtörtént 17 tenyésztő hatósági ellenőrzése.

A következőket tapasztaltunk papagájtartók ill. tenyésztők esetében: a megküldött, nyilvántartásunkban meglévő fajok jegyzéke és a tenyésztőnél talált madarak fajtája és mennyisége nem egyezik meg. Minden esetben új listát vettünk fel. Volt arra is példa, hogy a tenyésztőt sem sikerült utolérni, mivel elköltözött. A tenyésztők tisztában voltak a jelölési kötelezettségükkel és teljesítették is.

Teknőstartók ill. tenyésztők esetében: Sárospatakon 2 teknőstartót ellenőriztünk. Egyiküket sem sikerült elérni. Egyikük (Kirschbaum) visszaköltözött Németországba, de ez évben újra Sárospatakon tartózkodott és az állatait egy ismerős házaspárnál helyezte el átmenetileg. A másik görög teknős tartó ismeretlen címre költözött.

Az ellenőrzésen kívül az év második felétől teknősszaporulat esetén a nemzeti park igazgatóságok készítettek a tenyésztői bizonylathoz szükséges haspáncélfotókat is. 2004. november 4-től egyéb hatósági munkával bővült a feladatkörünk: a különböző CITES dokumentumok (bizonylatok, származási ill. eredetigazolások) és nyilvántartások vezetése is a nemzeti park feladatait képezték.

Jelentés a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 2004. évi tevékenységéről

Cirkuszi ellenőrzésünk tapasztalata: A cirkuszok ellenőrzése során az állatok eredetét, szállítási- tartási körülményeit, a szükséges dokumentumokat és engedélyeket (pl.: veszélyes állattartási engedély) ellenőriztük. A Washingtoni Egyezményes fajoknál az eredetigazolások általában rendben vannak, veszélyes állat tartási papírokkal viszont eggyel sem rendelkeztek, sőt gyakran nincsenek is tisztában annak szükségességéről. A veszélyes állattartási engedély beszerzése a kereskedéseknél és a cirkuszoknál is speciális eset, hisz mindkét helyen az állat csak átmenetileg tartózkodik (kereskedés- míg eladják, cirkusz- míg tovább nem vándorolnak), így a veszélyes állattartási engedély kiadási feltételeként megjelölt pl. szomszédok beleegyező nyilatkozatának beszerzése lehetetlen.

A cirkuszokra vonatkozó jogszabályban kellene rendelkezni ezen dolgokról.

- A CITES koordinátor feladatai közé tartozik még az állatkertekkel, vadasparkokkal kapcsolatos-, a természetvédelmi oltalom alatt álló fajok ill. a veszélyes állatok tartásával kapcsolatos ügyek intézése.
- 2005. december 31-ig hosszabbítottuk meg a Miskolci Vadaspark Kht., a 2003-ban 1 évre kiadott ideiglenes működési engedélyét. 2004. március elején a Vadaspark megküldte a 2003 évi szakmai beszámolóját, a 2004-es évre tervezett szakmai programmal együtt. 2003-ban kezdődött a CITES hatálya alá tartozó, jelölésköteles fajok egyedi azonosítóval való ellátása. Ezen fajokat akkor chipezik be, ha az aktuális állategészségügyi ellátások miatt az állatot el kell altatni, így a beültetés folyamatos. A 2003-ra tervezett műszaki létesítmények (barna medve kifutó, fekete párduc kifutó, szociális blokk) átadásra kerültek. A karantén és látogatói vizesblokk építése folyamatban van.
- Az ellenőrzések mellett próbáltunk nagyobb hangsúlyt fektetni a lakosság tájékoztatására ill. a végrehajtásban résztvevő más hatóságok képzésére is. Elkészült a vándorkiállításra tervezett 4 db CITES tabló, melyet különböző településeken, pl. iskolákban, művelődési központokban vagy akár egynapos rendezvényeken is fel lehet állítani az érdeklődők számára.

A 2004-es iskolai évtől kezdődően a vándorkiállítást 2 hetente más iskolában állítjuk ki a hozzákapcsolódó Ferihegyen elkobzott CITES hatálya alá tartozó állatokból készült használati ill. dísz tárgyakkal együtt. A kiállításához tartozik még egy CITES-ről szóló videokazetta, amit a nevelők osztályfőnöki ill. biológia órán a megadott, figyelmet irányító kérdések segítségével feldolgoztathatnak és megbeszélhetnek. Az iskolákban ezenfelül nagy volt az érdeklődés a Washingtoni Egyezményről szóló, hatósági felügyelőnk által tartott előadás iránt is.

- A Miskolci Határőr Igazgatóság és a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság között hatályban lévő szerződés keretében 2004-ben folytattuk a határ vadászok továbbképzését, ahol a természetvédelmi őrszolgálatról, a hazánkban élő természetvédelmi oltalom alatt álló fajokról volt szó. A továbbképzés fő témája a Washingtoni Egyezmény volt. Véleményünk szerint, mivel az illetékességi területünkön nincs többé ellenőrzött határátkelőhely egyre nagyobb hangsúlyt kellene fektetni a határ vadászok továbbképzésére Miskolcon ill. a nemzeti park illetékességi területén lévő összes határőr igazgatóságnál egyaránt. Ezek azok a szervek, melyek jogosultak az ellenőrzésre az ország határain belül, az ő segítségükkel csökkenthetnénk az országból kicsempészni, országba becsempészni ill. az országon átsempészni próbált természetvédelmi oltalom alatt álló vagy nemzetközi egyezmény hatálya alá tartozó állati és növényi egyedeket, azok élő és élettelen alakjait.

Jelentés a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 2004. évi tevékenységéről

Jogszabályi változások:

2004. október 20-án jelent meg a Magyar Közlönyben a Washingtoni Egyezmény végrehajtásáról szóló 271/2002. (XII. 20.) Korm. rendelet (továbbiakban: Vhr.) módosítása, a 283/2004 (X. 20.) Korm. rendelet. A rendelet szerint az Igazgatási Hatóság a Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium Nemzetközi Természetvédelmi Egyezmények Osztálya, valamint hatósági ellenőrzések és nyilvántartások tekintetében a nemzeti park igazgatóságok.

2004. december 22-én megjelent a Magyar Közlönyben a környezetvédelmi és vízügyi miniszter irányítása alá tartozó szervek feladat és hatáskörének felülvizsgálatáról szóló 340/2004 (XII. 22.) Korm. rendelet. A rendelet 27. §. 1 bekezdés a) pontja alapján a nemzeti park igazgatóságok helyett a környezetvédelmi, természetvédelmi és vízügyi felügyelőségek az igazgatási hatóságok a Vhr. tekintetében.

Az Országos Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Főfelügyelőség, az Országos Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Főigazgatóság és a környezetvédelmi és vízügyi miniszter irányítása alá tartozó területi szervek feladat- és hatásköréről szóló 341/2004. (XII. 22.) Korm. rendeletben a nemzeti parkok tevékenységei, feladatai 2005. január 1-től nagymértékben megváltoztak. Az eddig hatáskörünkbe tartozó hatósági feladatok elvégzése a környezetvédelmi, természetvédelmi és vízügyi felügyelőségek hatáskörébe került át.

A hatósági hatáskörök átadásával kapcsolatos feladatok koordinálása, valamint ez év 2005. január 1. után a környezetvédelmi, természetvédelmi és vízügyi felügyelőségekkel való kapcsolattartás a hatósági osztály feladata.

2.

Jelentős eredménynek tartjuk a természetvédelmi korlátozások tárgykörében a Tokaj-Bodrogzug Tájvédelmi Körzet területén a Tvt. 37.§ /2/ bek. alapján életbe léptetett korlátozást a látogatás, belépés és vízitúrázás vonatkozásában. A nagyszámú ellenérdekű ügyfél és számos, az eljárásba bekapcsolódott társhatóság véleménye ellenére sikerült olyan szabályozást jogerősen elfogadni, amely biztosítja a védett természeti terület, és az ott élő, átvonuló megannyi állatfaj hosszú távú háborítatlanságát, megőrzését.

Ezek az ügyek olyan ügyeket képeznek, amelyek alapvetően **természetvédelmi hatósági jellegű ügyek.**

Nagy számban adott ki igazgatóságunk az év során hatósági engedélyeket és szakhatósági állásfoglalásokat, amelyek azonban az igazgatóság többi osztályának munkájához is kötődnek, így elsősorban ott említjük őket.

2004-ben összesen 438 hatósági határozatot, 2240 szakhatósági állásfoglalást, és 2284 egyéb (hatósági bizonyítványt, stb.) hatósági jellegű aktust adtunk ki.

3.

A 2004. évben megvalósult informatikai fejlesztések

- Az Igazgatóság 2 db szerver számítógépet kapott a TIR feladatainak ellátásához. A számítógépekre a programok telepítésre kerültek, működtetésük folyamatosan biztosított.
- Az elavult számítógépek cseréje tovább folytatódott, azonban még további gépcserék szükségesek.

Jelentés a Bükk Nemzeti Park Igazgatóság 2004. évi tevékenységéről

1.5.2. Bírságok

	Ügyek száma	Kiszabott bírság összege (e Ft)
Természetvédelmi bírság	5	200
Szabálysértési eljárás	47	965
Helyszíni bírság	64	249

Ebbe a csoportba soroljuk a természetvédelmi bírságokat is, amelyekből 5 esetben folytatott le eljárást a BNPI. Ezek közül 2 esetben megszüntettük az eljárást, 3 esetben pedig bírságot szabtuk ki, összesen 200 000 forint értékben.

Jelentés a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 2004. évi tevékenységéről

Igazgatóságunk a 2004. évben 29 esetben szabott ki szabálysértési bírságot, összesen 965 000 forint értékben. Ez az előző évi adatokat tekintve nem tűnik nagy számnak, azonban ezt a csalóka összehasonlítást az okozza, hogy ez évtől jelentősen differenciáltuk az ügyeket.

Szabálysértési eljárást ennél nagyobb számban indítottunk (47 esetben), 9 személy esetében figyelmeztetést alkalmaztunk az elkövetési körülmények (csekélyebb tárgyi súlyú ügy) vagy a törvényi előírások (fiatalkorú eljárás alá vont személy) miatt. A szabálysértési bírságok átlagos összege 33 276 forint, ami jelentős (mintegy kétszeres) emelkedést mutat az előző évihez képest, ami az ügyek nagyobb horderejére utal. Emellett minden esetben amikor csak lehetőség van rá, az eljárás költségeit is az eljárás alá vont személyre terheljük.

A szabálysértési ügyek elbírálása terén igazgatóságunk legnagyobb eredményének a terepmotorosok elleni sikeres fellépést tartja.

A 2004. év során igazgatóságunknál -egyedül az országban- összesen 18 esetben (2003-ban még 4, tehát összesen 22 esetben) került sor terepmotorosok elleni eljárásra. A kiszabott összes bírság számát is tekintetbe véve látható, hogy azok az összes bírságnak mintegy kétharmadát teszik ki. Ez mutatja a hangsúlyeltolódást a szabálysértési ügyek esetében, ami érthető is, hiszen az engedély nélküli technikai sporttevékenységek jelentős károkat és zavarást okozhatnak a védett természeti területeken. Ezek az ügyek mind az őrszolgálattól, mind a hatósági osztálytól erőfeszítéseket kívántak. (Felkészülés jogi és taktikai szempontból, szervezés, az őrszolgálat intézkedésének anyagi fedezetét biztosítani, stb.)

Ezekben az esetekben már minden alkalommal sort kerítünk a motorok lefoglalására is, valamint a kiszabott bírságok összegei ezekben az esetekben a legmagasabbak.

Ennek ellenére –és ezt szintén igen jelentős eredménynek tekintjük- egyetlen alkalommal sem minősítették eljárásunkat jogszerűtlennek, egyetlen határozatunkat sem helyeztek hatályon kívül a Bíróság. A lefoglalást elrendelő határozataink közül sem minősített egyet sem jogszerűtlennek az Ügyészség. –noha a többnyire jó egzisztenciális háttérrel rendelkező eljárás alá vont személyek általában kihasználják a rendelkezésükre álló jogorvoslati lehetőséget, így mind a rendőrség, mind az ügyészség, mind a bíróság vizsgálta azokat.

Sikerült elérni, hogy az ügyek többsége helyszínen nyerjen elbírálást helyszíni bírságolás keretében, ami így lényegesen egyszerűbb eljárásrendet jelentve jóval gyorsabb, ily módon jóval hatékonyabb. Ezáltal a természetvédelmi öröknek is lehetőségük nyílik arra, hogy már a helyszínen differenciálhassanak a helyszínen az ügyek súlyossága szerint. További nem lebecsülendő előnye, hogy az eljárás alá vont személyt és igazgatóságunkat egyaránt tehermentesíti ez az eljárás mód.

Igazgatóságunk Természetvédelmi Őrszolgálat 2004-ben 48 esetben szabott ki helyszíni bírságot, összesen 199 000 forint összértékben. 16 esetben történt az eljárás alá vont személyre távollétében helyszíni bírság kiszabása, összesen tehát 64 esetben szabtuk ki helyszíni bírságot.

A **helyszíni bírságok** száma a két évvel ezelőttihez képest csökkent, a tavalyihoz képest azonban emelkedést mutat. A számok tükrében is megállapítható, hogy intézkedéseink hatékonynak bizonyultak, a BNP területén tipikusan előforduló elkövetési mód, a védett területekre gépkocsival történő behajtás igen jelentős mértékben visszaesett. Ez annak köszönhető, hogy a Bükk-fennsík legfrekvenciáltabb pontjaira sorompót helyeztünk el miután hatósági határozatban szabályoztuk a Bükk-fennsíkon történő közlekedést. A sorompók zárása megelőzi a védett területek terhelését és a szabálysértések elkövetését. Munkánk gyümölcse leginkább a többnapos, hétvégi ünnepek alkalmával mutatkozik meg: húsvét, pünkösd idején a korábbi évek eseteinek mintegy ötöde-tizede igényelt hatósági fellépést, ennek köszönhetően sikerült a lehetőségeinkkel jól gazdálkodva fő feladatunkra, a terepmotorosok elleni fellépésre koncentrálni.

Jelentés a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 2004. évi tevékenységéről

1.5.3. Büntető ügyek

	Feljelentések száma	Eredményes	Eredménytelen
Természetkárosítás	5	3	2
Egyéb büntető ügyek	19	5	14

Igazgatóságunk a 2004. év folyamán összesen 24 büntetőfeljelentést tett, amelynek mintegy 60 %-át a falopások ügyében tett feljelentések teszik ki. Természetkárosítás miatt 5 esetben, egyéb ügyekben (rongálás, hivatalos személy elleni erőszak) pedig 3 esetben kellett feljelentést tennünk.

Falopások esetén az elkövetők mintegy 20%-a vonható felelősségre, ami azonban a szükséges feltételek biztosításával fokozható. Ezen a téren is kismértékű javulás tapasztalható.

Büntetőügyekben szükségesnek látjuk a törvényi tényállás újragondolását. Elsősorban az elkövetési tárgyak körét lehetne leszűkíteni a Washingtoni Egyezményben felsorolt fajokra, és mindenképpen pönalizálni kellene az élőhelyek elpusztítását is.

Jelentés a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 2004. évi tevékenységéről

1.5.4. Polgári perek

	Ügyek száma	Nyert	Vesztett	Folyamatban
Polgári perek	29	9	3	17

Számos olyan polgári és közigazgatási per indult 2004-ben is amelynek igazgatóságunk alanya.

Ezek közül leginkább talán a Vitavin Kft. felperes és a Heves Megyei Közigazgatási Hivatal valamint igazgatóságunk, mint alperes között lezajlott jogvita érdemel említést, mivel itt a jogvita alapja a tájvédelmi szakhatósági jogkörben kiadott nemleges szakhatósági állásfoglalás, amely végül hatályában megmaradt. Így elmondható, hogy –tudomásunk szerint az országban szintén egyedülként- a BNP nyert egyedül jogerősen pert tájvédelmi ügyben, így a Bíróság ítéletéből számos precedens értékű jogértelmezési tétel kiovasható.

Jelentős eredménynek tartjuk, hogy az igazgatóságunk előtt az Agroméra Rt. ellen már évek óta megindult ügy a végéhez közeledik, és már konkrét eredménye is van munkánknak. A cég hosszadalmas peres eljárás után – amelyben 2004-ben még perújítási eljárásra is sor került – végülis megfizette mind a kiszabott természetvédelmi bírságot, mind a partfal helyreállításának költségeit. A fokozottan védett gyurgyalagok és parti fecskék élőhelyének jelentős megzavarása miatt indult eljárásban az ügyfelet jogerősen köteleztük a további ásványi nyersanyag kitermelésének beszüntetésére, és az élőhely helyreállítására. Mivel az ügyfél védekezésének alapját az képezte, hogy nem volt a helyszín védett/fokozottan védett madarak fészkelőhely, nem kis örömeinkre és meglepedésünkre szolgált, amikor 2004-ben a madarak ismételten benépesítették az élőhelyet és számos lakott költőüreget lehetett regisztrálni.

Jelentés a Bükk Nemzeti Park Igazgatóság 2004. évi tevékenységéről

1.6. Őrszolgálat

	Felsőfokú végzettségű	Középfokú végzettségű	Összesen
Létszám	29	8	37

	Átlagosan	Minimum	Maximum
Az egy főre eső illetékességi terület (ha)	29858	3506	77366
Az egy főre eső védett természeti terület (ha)	4198	25	7469

Helyszíni bírságok száma	64
Az igazgatóságra tett feljelentések száma	47(szabsértés) 24(bűncselekmény)

Jelentés a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 2004. évi tevékenységéről

A természetvédelmi őrszolgálat tagjai 2004-en 64 esetben szabtak ki **helyszíni bírságot** , **szabálysértési feljelentés** 47 esetben történt, és 24 esetben indítottunk **büntető feljelentést**.

A társhatóságokkal (határőr igazgatóságok, megyei rendőr főkapitányságok, VPOP igazgatóságok) megkötött együttműködési megállapodások éves kiértékelése megtörtént. A társhatóságok hivatásos állománya részére a természeti értékek megismerésére előadásokat tartottunk. A miskolci rendőrségi kiképző központban a nemzeti park teljes őrszolgálatára kapott alapos, jó tematikájú intézkedéstechnikai képzést.

Az őrszolgálat tagjai folytatták a természetvédelmet népszerűsítő előadás sorozatokat az illetékességi területükön található oktatási intézményekben. Ezen előadásokkal egyidejűleg, a nemzeti park igazgatóság mobil természeti értékeket bemutató kiállítását telepítve az adott intézménybe az előadást követő egy-két hétre.

Az őrzési feladatok területén, egy az utóbbi három évben jelentkező, de nagy mértékben növekvő probléma kezelésére kell a természetvédelmi őrszolgálatnak megtalálni a választ, ez a védett területen illegálisan üzött technikai sportok (**terepmotorozás, motoros szánokkal való száguldozás, terep autózás**) védett értékeket károsító megjelenése. A nemzeti park őrszolgálatára saját eszközeivel már komolynak mondható, a társhatóságok által is elismert sikereket ért el. Őri intézkedésből következően 18 terepmotorozó ellen indítottunk szabálysértési eljárást és foglaltuk le az elkövetés eszközét az eljárás idejére. A Bükki Nemzeti Park törzsterületén technikai szervezésből következően – a bemenő pontokon négy zárható sorompót telepített az igazgatóság – őrzésvédelmi kilométer keret és idő szabadult fel, amelyet az őrszemélyzet szakmai feladatok ellátására csoportosít át.

Az őrszolgálat ruházati ellátása és technikai felszerelése folytatódott. Az életkorát tekintve elöregedettnek mondható terepjáró park kapott egy egészséges frissítést 7 db új terepjáróval, így minden tájegységben található egy többcélú kisebb szállítási feladatok ellátására is alkalmas jármű. A ruházati ellátásban az előző évek gyakorlatához képest kisebb törés következett be, mindössze egy pár terepi félcipő beszerzésére volt lehetőség. Előrelépés történt az egyéb technikai eszközök beszerzésének területén minden tájegység kapott egy dokumentálásra is alkalmas digitális fényképezőgépet, valamint egy GPS helymeghatározót.

Jelentés a Bükk Nemzeti Park Igazgatóság 2004. évi tevékenységéről

I.7. Költségvetés és vagyon

I.7.1. Kiadások

		Teljesítés (e Ft)
Működési kiadások	<i>Személyi juttatás</i>	285.467
	<i>Járulék</i>	92.430
	<i>Dologi</i>	226.276
	<i>Egyéb</i>	12.685
Felhalmozási kiadások	<i>Intézményi beruházás</i>	307.729
	<i>Felújítás</i>	17.422
	<i>Egyéb felhalmozási kiadás</i>	1.709
	<i>Egyéb központi beruházás</i>	97.728
Kölcsönök nyújtása		-
Kiadások összesen		1.041.446

Jelentés a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 2004. évi tevékenységéről

Az Igazgatóság elemi költségvetésében biztosított támogatás a dologi kiadásoknál az alapvető üzemeltetési (gépjármű üzemeltetés, közüzemi díjak, telefonköltség, központi irányítás) költségeit fedezi. Igazgatóságunk 63 db gépjárművel rendelkezik, ezek éves fenntartása, üzemeltetése 33.153 eFt. Alaptevékenységünk rezsijének 52 %-át a gépjárművek üzemeltetése és a telefonköltség viszi el.

Problémát jelent az új fejlesztési beruházások üzemeltetési, fenntartási kiadási többleteinek költségvetési támogatással nem biztosított fedezetének hiánya.

Nagyobb volumenű kiadási tételek:

- Telefon: 9.549 e Ft
- Egyenruha: 1.315 e Ft
- Számítástechnikai beszerzések, kiadások: 4.770 e Ft
- Villamos energia: 6.517 e Ft
- Gázfogyasztás: 1.775 eFt

Főbb takarékosági intézkedéseink:

- Hivatali és magángépjárművek kilométerkereteinek behatárolása
- Költségkeretek kiadása felelősséggel a keret gazdáknak
- Telefonbeszélgetések keretbehatarolása, a fölött megtérítettés a dolgozóval
-

Jelentés a Bükk Nemzeti Park Igazgatóság 2004. évi tevékenységéről

1.7.2. Bevételek

		Teljesítés (e Ft)
Bevételek	<i>Működési</i>	204.614
	<i>Felhalmozási</i>	327.315
	<i>Kölcsönök visszatérülése</i>	-
Bevétel összesen:		531.929
Költségvetési támogatás	<i>Működési</i>	439.585
	<i>Felhalmozási</i>	73.665
Támogatás összesen:		513.250
Összes bevétel		1.045.179

Többletbevételünk 40 %-át fordítjuk dologi többletkiadások biztosítására. A hiányzó üzemeltetési kiadásokat pályázati pénzekből próbáltuk biztosítani. A vagyonkezelésünkben lévő és saját hasznosítású területek, létesítmények fenntartását dologi költségvetésünkben biztosítjuk.

Jelentés a Bükk Nemzeti Park Igazgatóság 2004. évi tevékenységéről

.I.7.3. Vagyon

		Bruttó érték (eFt)	Értécsökkenés (eFt)	Nettó érték (eFt)
Vagyon értékű jogok				-
Szellemi termékek		25.871	23.938	1.933
Ingtalanok és kapcsolódó vagyoni értékű jogok	<i>földterület</i>	1.272.094	-	1.272.094
	<i>telek</i>	-	-	-
	<i>épület</i>	575.166	46.897	528.269
	<i>építmény</i>	482.543	51.778	430.765
	<i>erdő</i>	-	-	-
Gépek, berendezések, felszerelések	<i>üzemeltetési</i>	44.761	36.369	8.392
	<i>egyéb</i>	141.419	75.403	66.016
	<i>képzőművészeti alkotások</i>	-	-	-
Járművek		203.767	118.203	85.564
Tenyészállatok		1.698	530	1.168
Beruházások, felújítások		45.250	-	45.250
Összesen		2.792.569	353.118	2.439.451

Jelentés a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 2004. évi tevékenységéről

Földügy

A védettségi szint helyreállítási program keretében 2004-ben éves keretünk 47.5 millió Ft volt, ami kiegészült az előző évből fel nem használt 5.7 millió forinttal. További fél millió forintot kaptunk vissza egy korábbi vásárláshoz kapcsolódó bírósági eljárás révén. A rendelkezésre álló forrásból 2004-ben 17.6 millió forint került kifizetésre, a fennmaradó összegre pedig éven túli kötelezettségeket vállaltunk.

2004-ben 102 fő természetes személlyel és két szövetkezettel kötöttünk adásvételi szerződést. Ezek révén 2004-ben összesen 627 hektár védett terület került állami tulajdonba. Ezek művelési ágankénti megoszlása a következő: szántó 217 ha, gyepek 333 ha, erdő 43 ha, és művelés alól kivett terület 34 ha. A vásárlások főleg a Hevesi Füves Puszták Tájvédelmi Körzet területén realizálódtak, a folyamatban lévő LIFE pályázat miatt a tűzokvédelmi szempontok kaptak prioritást. Elővásárlási joggal számos esetben éltünk, az ilyen címen kifizetésre került összegből 5.9 millió Ft sorsa egyenlőre bizonytalan a folyamatban lévő bírósági eljárások miatt.

Becsléseink szerint Igazgatóságunk illetékességi területén még körülbelül 23000 hektárra vonatkozik a vásárlás alapját biztosító jogszabály, ebből szakmai szempontoknak és pénzügyi lehetőségeinknek függvényében kívánjuk a vásárlásokat folytatni.

Az év során jelentős lépéseket tettünk a Kőlyuktető Természetvédelmi Területhez tartozó szőlőültetvények állami tulajdonba vétele tárgyában. Év elején megtörtént a tulajdonosok (93 fő) kiértesítése az Igazgatóság vételi szándékával kapcsolatban. A kedvező nyilatkozatok alapján 23 személlyel sikerült adásvételi megállapodást aláírnunk. A megkötött szerződések által kb. 4 ha tulajdont szereztünk, ami összesen mintegy 3,3 millió forintba került. A Szőlészeti- és Borászati Kutatóintézettel történt szakmai egyeztetések után (a területszerzés prioritásainak meghatározása, (szakaszolás) a még rendelkezésre álló keretet kisajátítási eljárás kezdeményezése által kötöttük le. A kártalanítási összegek megállapítása 2005 első felében várható.

Az év során keletkezett 533 db föld-, és birtokügyi ügyiratból 175 db-ban jártunk el szakhatóságként, míg 180 db ügyünk keletkezett elővásárlásokkal kapcsolatban.

Birtokügy

A 2004. év folyamán is folytattuk a birtokügyi adatbázis pontosítását, a földrészletek földhivatali megosztásából keletkezett duplumok megszüntetését, a tulajdoni lapra tévesen bejegyzett védettségi kategóriák egyeztetését. A korrekció miatt a védett területek összterületében a tavalyihoz képest jelentős, az időközi tulajdonszerzéssel nem magyarázható.

A FÖMI-től kapott adatok alapján kiegészültek a védelemre tervezett földrészletekre vonatkozó információink. Az érintett helyrajzi számok területi és tulajdonosi adatait beépítettük adatbázisunkba.

Elkezdtek a 8004/2003.(K.Ért.11) KvVM tájékoztatóban megjelent Ramsari listában szereplő földrészletek adatbázisba történő rögzítését. A jelentős manuális munkaigény miatt 2004-ben az Igazgatóságot érintő 26092 hektárból 6343 hektárt dolgoztunk fel.

Az utóbbi években több ízben előfordult, hogy az Igazgatóság nem tudott jogszabályok adta lehetőségével élni bizonyos helyi védett területeket érintő ügyekben. Ennek oka, hogy a védetté nyilvánításról szóló határozatok alapján a jogi jelleg ingatlan-nyilvántartási bejegyzése nem történt meg. A hasonló esetek elkerülése érdekében megkezdtük a helyi védett területek listájának pontosítását. A munkával Heves megyében 100%-ban, Borsod megyében pedig kb. 85%-ban elkészültünk. Tevőleges közbenjárásunknak köszönhetően az illetékes földhivatalok mintegy 146 hektárra jegyezték be utólag a helyi védettséget.

Jelentés a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 2004. évi tevékenységéről

Vagyonkezelés

Az utóbbi évek gyakorlatának megfelelően 2004-ben is tervezhető módon álltak rendelkezésünkre a vagyonkezelési források. Az Igazgatóság dologi kiadásai közé 43 millió Ft épült be a saját vagyonkezelés finanszírozása céljából. A normatív források további 28 millió forinttal egészültek ki, aminek köszönhetően a tervezett alapvető kezelési feladataink financiai alapjai biztosítottak voltak.

A korábbi évek gyakorlatának megfelelően Igazgatóságunk a vagyonkezelésében lévő területek nagyobb részét külső segítség bevonásával kezelte. A partnerekkel történő együttműködés szerződéses alapon történik, így az alkalmazott öt éves használatba-adási megállapodások valamelyest szűkítik a saját kezelés lehetőségét.

A gazdálkodáshoz szükséges kapacitásaink 2004-ben nem növekedtek, így rövidtávon a táblázatban ismertetett arányok jelentős változása nem várható. Az év során sikerrel fejlesztettük tovább a saját gépek munkájának szervezettségét, így a korábbiakhoz képest hatékonyabban végeztük feladatainkat. Összesen 135 megállapodást irtunk alá, amelyek többsége egy korábban létrejött szerződés módosítása volt. Adminisztratív kapacitásainkat jelentősen igénybe vette a nagyszámú módosítási kérelem, amit a különböző pályázatokhoz szükséges öt éves hatály miatt juttattak el Igazgatóságunkhoz. Az új és a módosított megállapodásokban összesen 10320 hektár terület volt érintett, amiből 2947 hektárral bővült a partnerek által használt védett állami tulajdonú terület. Ez utóbbi megállapodások többsége a tavaszi meghirdetések alapján jött létre, amit a területileg illetékes önkormányzatoknál eszközöltünk. A használatba adásokkal kapcsolatos ügymenet a hatályos törvényi előírásoknak, és az igazgatóság belső szabályainak megfelelően történt.

Az illetékességi területen tevékenykedő gazdák körében továbbra is népszerű az általunk kínált együttműködési lehetőség, bár a földhasználathoz kötődő támogatásokkal kapcsolatos bizonytalanság kissé demoralizáló hatású volt. Örömmel tapasztaltuk, hogy egyes gazdálkodók beruházásai révén a területeken lassan növekszik a legelő állatok száma. Az év során megkezdtük a partnereink által tartott állatállományra vonatkozó információk összegyűjtését.

A támogatásokkal kapcsolatos pozitív várakozásoknak köszönhetően jelentős a nem helyben élő gazdálkodói érdeklődés is, aminek kezelése nagy odafigyelést igényel. (Sajnos találkoztunk pusztán anyagi megfontolású, spekulatív szándékú érdeklődőkkel is.)

Az utóbbi évek költségvetési megszorításai miatt a múlt évben felülvizsgáltuk és racionizáltuk az együttműködések során alkalmazott bérleti díjakat. A földhasználathoz kapcsolódó mezőgazdasági támogatások fajlagos összegének növekedése miatt az év során kötött, vagy hosszabbított megállapodásokban a használat éves ellenértékét többszörösére emeltük. A bevezetett új díjak mértékével partnereink egyetértettek, a fizetési hajlandóságban negatív változások nem következtek be.

A bérbeadással kezelt területek arányának növekedése és a bérleti díjak emelése következtében az előzetes tervekhez képest magasabb bevételeket realizáltunk. Az előző évhez viszonyítva csaknem 80 %-os volt a bevételek növekménye (17,1 millió Ft és 29,3 millió Ft) és a fizetési hajlandóság is javult.

A 2004. év egyik fontos vagyonkezelési célja volt a kezelési tevékenységhez kapcsolódó különféle igénybe vehető állami támogatások felmérése és igénylése. Az említett feladatok között kiemelt jelentőséggel bírt a normatív területalapú támogatások igénybeviteléhez szükséges regisztráció, illetve Igazgatóságunk saját vagyonkezelésű földterületeinek Mezőgazdasági Parcellaazonosító Rendszerben (MePAR) történő rögzítése. A hosszabb távú szakmai elképzelések pontosítása után meghatározásra kerültek a különféle mezőgazdasági pályázatokba bevonható területek. Tekintettel az igénybe vett pályázatokhoz kapcsolódó teljesítendő kötelezettségekre (helyes mezőgazdasági gyakorlat) csak azokra a területekre hívtunk le támogatásokat, ahol eleget tudunk tenni a vonatkozó elvárásoknak. Támogatási kérelmet tárgyi évben összesen 700 ha

Jelentés a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 2004. évi tevékenységéről

földterületre adtunk be, ebből a ténylegesen támogatásra jogosult terület 612 ha volt. Ezek tájegységenkénti megoszlása az alábbi:

Dél-borsodi Tájegység	511 ha
Kelet-bükki Tájegység	89 ha
Ipolyvölgye Tájegység	9 ha
Dél-hevesi Tájegység	3 ha

Az összesen mintegy tíz és fél millió Ft-nyi támogatás több, mint fele éven belül folyósításra került. A védett területekhez kötődő normatív állami támogatások mellett a tenyészállataink után járó állami forrásokat is lehívtuk. Mintegy 78 ha területre igényeltük a Kedvezőtlen Adottságú Térségekre (KAT) felvehető támogatásokat ebből a jövőben évente fél millió Ft bevételre számítottunk.

A tervezett feladatok ellátása során lehetőségeink szerint próbáltuk saját gépi kapacitásainkat teljes mértékben kihasználni. Tekintettel a kezelt területek mozaikos elhelyezkedésére, a munka megszervezése sokszor nehézségekbe ütközött. Saját gépekkel összesen 563 ha terület kezelését oldottuk meg, amelyből 251 ha-t Antonio Carraro, 195 ha-t Super Zetor, 117 ha-t Unimog típusú erőgépeink végeztek. A kézi munkákat illetve a helyi gépi kapacitásokkal végezhető munkákat a helybéli vállalkozók bevonásával bonyolítottuk.

Nemzeti Agrár-környezetvédelmi Programban való részvétel

Az NAKP-hoz kapcsolódó feladatok az éves terveinkhez képest jelentősen módosultak. Az Igazgatóságon kívül álló okok miatt a program szakmai hatékonysága nem érte el a remélt szintet. A kihirdetett mintaterületek bővítésére szakmapolitikai okok miatt nem került sor. A folyamatos bizonytalanság ellenére elvégeztük az illetékességi körünkbe tartozó három érzékeny természeti terület kijelölését a Mezőgazdasági Parcellaazonosító Rendszerben.

Az Európai Unió csatlakozás miatt szükségessé vált Nemzeti Vidékfejlesztési Terv elfogadásának elhúzódása miatt a 2004. évi támogatásokat csak október 15-től tudták igényelni a gazdálkodók, ezért év közben nem jelentkeztek a programhoz kapcsolódó szokásos adminisztratív feladatok.

Az állami természetvédelem részére megállapított feladatok köre szakmaiságukban szűkült, a 2004. évben ellenőrzésre és a pályázathoz szükséges igazolások (22 db) kiállítására korlátozódott. Tárgyalásokat folytattunk a TVH és a Szent István Egyetem illetékes szakembereivel, a 2005-ben várhatóan ÉTT mintaterületként létrejövő két új terület (Bükkalja, Taktaköz) megvalósíthatósági tanulmányáról, a területi lehatárolásról. A megvalósíthatósági tanulmány elkészítése elkezdődött, a munkálatokat a SZIE végzi.

Jelentés a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 2004. évi tevékenységéről

1.7.4. Épületek

Az épület típusa*	Száma (db)	Növekedés a tárgyévben (db)
Iroda (Eger, Felsőtárkány, Ipolytarnóc, Tiszaújváros)	4	2
Szolgálati lakás (Rejtek, Felsőtárkány)	2	1
Tanya (Ipolytarnóc, Szamárhát, Tiszadob, Tiszadorogma)	4	-

* A turisztikai létesítmények a 8.1 táblázatban kerülnek részletezésre.

Igazgatóságunk a központi egri iroda mellett további három helyen rendelkezik irodaként is funkcionáló, saját tulajdonú épülettel. Ezek közül kettőt 2004-ben építettük, illetve vásároltuk meg. Átadásra került a felsőtárkányi látogató központ központi beruházási és pályázati forrásból. Itt került kialakításra a Nyugat-Bükki Tájegység irodája, valamint egy szolgálati lakás. Jelenleg négy tájegységben vagyunk kénytelenek bérelt irodában dolgozni. Folyamatos próbálkozások ellenére sem sikerült mindenütt tájegységi kezelőépületekre szert tenni, ennek oka a forráshiány volt. Területi kollégáink elhelyezése céljából

szükséges volna szolgálati lakások beszerzése vagy építése, de próbálkozásaink források hiányában eredménytelenek maradtak.

A 2002-ben megvásárolt Mátrai Tájegység Látogató és Közönségszolgálati Központ épület felújításának, bővítésének tervezésére Igazgatóságunk a Széchenyi Turizmusfejlesztési Program keretén belül pályázatot nyert, így 2003-ben megindult a központ tervezése és pályázatra előkészítése. Ugyanezen program keretén belül megnyert két további pályázatot pedig a Nógrádi Tájegység és a Zempléni Tájegység Közönségszolgálati és Látogatóközpontjainak tervezésére sikerült forrást szereznünk.

Jelentés a Bükk Nemzeti Park Igazgatóság 2004. évi tevékenységéről

1.7.5. Eszközök

Az eszköz megnevezése	Száma (db)	Növekedés a tárgyévben (db)
Mezőgazdasági munkagép	13	-
Terepjáró	39	7
Motorkerékpár	1	-
Kerékpár	2	-
Vízijármű	1	-
Videokamera	7	1
Digitális fényképezőgép	20	11
Hagyományos fényképezőgép	54	-
Állványos távcső	7	1
Kézitávcső	63	5
Számítógép	88	8
Mobiltelefon	132 (ebből selejt 44)	8

Jelentés a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 2004. évi tevékenységéről

Igazgatóságunk alaptevékenységének ellátásához szükséges gépkocsiparkkal rendelkezik. 2004 évben 7 db új terepjáró beszerzésre került sor, de ennek ellenére az Igazgatóságnál további probléma, hogy a kormegoszlásából adódó fenntartási költségeink egyre megterhelőbbek, ezért szükséges további nagyobb összegű beruházás, amit önerőből nem tudunk megoldani. Az igazgatóság vagyonkezelésében lévő de bérbe nem adható területek kezelésére már rendelkezünk egy indulási alapot képező gépparkkal, de ennek fejlesztése úgy erőgép, mint munkagép oldalról elengedhetetlen.

Az Igazgatóság működőképességének fenntartása és folyamatos fejlesztése céljából legfontosabb az informatikai rendszer kiépítése és feltöltése. Ezt saját forrásból az igazgatóság csak a szintentartás mértékéig tudja ellátni.

Az őrszolgálat ellátásához szükséges alapeszközök rendelkezésre állnak (pl. távcső, fényképezőgépek, állványos távcső), azonban fejlesztésük más irányban is szükségessé válik. Elengedhetetlen az adatrögzítés pontosságának növelése érdekében az őrszolgálat felszerelése GPS-el, a későbbiekben (a természetvédelmi adatbázis-rendszer felépítése után) hordozható számítógépekkel.

Jelentés a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 2004. évi tevékenységéről

I.8. Bemutató, oktatás, PR

I.8.1. Turisztikai infrastruktúra

Név	Helye	Hossza	Tanösvény jellege	Fenntartó, kezelő	Kiadvány
Szarvaskői geológiai tanösvény	Bükki Nemzeti Park, Szarvaskő környéke	6 km	Geológiai.	Bükki Nemzeti Park Igazgatóság	készült
Rejteki természetismereti tanösvény	Bükki Nemzeti Park, a Rejteki kutatóház mellől indul	800 m	Természetismereti.	Bükki Nemzeti Park Igazgatóság	készült
Rejteki – Répáshuta tanösvény	Bükki Nemzeti Park, Rejteki kutatóház – Répáshuta	9 km	Természeti, kultúrtörténeti, öslénytani, és geológiai ismereteket ad át.	Bükki Nemzeti Park Igazgatóság	készült
Szalajka-völgyi tanösvény	Bükki Nemzeti Park, Szilvásvár határa	2,6 km	A Szalajka-völgy földtani, víztani, botanikai és tájképi értékeit mutatja be.	Bükki Nemzeti Park Igazgatóság	készült
Millenniumi tanösvény	Bükki Nemzeti Park, Szilvásvár határa	2,1 km	geológiai, botanikai, víztani, állattani és erdészeti bemutatóösvény.	Bükki Nemzeti Park Igazgatóság	nem készült
Olasz-kapu tanösvény	Bükki Nemzeti Park, Bükk-fennsík: az Olasz-kapui parkolótól indul	8 km	A tanösvényen megfigyelhetők a fennsík felszínalaktani és botanikai értékei, és a tájképi szépségek.	Bükki Nemzeti Park Igazgatóság	nem készült
Nagy-mező – Kis-kőháti-zsomboly tanösvény	Bükki Nemzeti Park, Bükk-fennsík: a Bánya-hegyi volt felső parkolótól indul	3,3 km	A tanösvény hivatott a Bükk-fennsík felszínalaktani formakincsének és a Nagy-mező fokozottan védett növényvilágát megismertetni.	Bükki Nemzeti Park Igazgatóság	nem készült
Jávorkúti tanösvény	Bükki Nemzeti Park, Jávorkút környéke	3,2 km	A tanösvényen Jávorkút környékének botanikai, zoológiai és földtani értékeit ismertetik a sétaút táblái.	Bükki Nemzeti Park Igazgatóság	nem készült

Jelentés a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 2004. évi tevékenységéről

(I.8.1. Turisztikai infrastruktúra - folytatás)

Név	Helye	Hossza	Tanösvény jellege	Fenntartó, kezelő	Kiadvány
Felsőtárkány – Kő-közi Tanösvény	Bükki Nemzeti Park, Felsőtárkány környéke	800 m	A Szikla-forrást és a fölötte magasodó mészkősziklát, az alatta húzódó Kő-köz nevű sziklaszorost és a tavat fűzi fel egy rövid kirándulás jellegű útvonalra.	Bükki Nemzeti Park Igazgatóság	készült
Felsőtárkány – Várhegyi Tanösvény	Bükki Nemzeti Park, Felsőtárkány környéke	10 km	Földtani formációkkal (dolomitbánya, radiolarit-sziklák), a gyertyános tölgyes, szubmontán bükkös, a mészkerülő tölgyes és a hársas törmeléklejtő-erdő élővilágával, valamint egy késő-bronzkori erődített teleppel, a Kyjatice-kultúra földvárával ismertet meg.	Bükki Nemzeti Park Igazgatóság	készült
Felsőtárkány – Barát-réti Tanösvény	Bükki Nemzeti Park, Felsőtárkány környéke	6,5 km	A Kő-köz keleti végétől indul, az Oldal-völgy torkolatáig a sárga jelzésű turistaúton vezet, majd áttér a műút túloldalára, s a karthauzi kolostorromtól egy meredek ösvényen közelíti meg a Lök-bérc oldalában előbukkanó sziklavonulatot, a Bujdosó-kőt.	Bükki Nemzeti Park Igazgatóság	készült
Bélapátfalva – Bél-kői Tanösvény	Bükki Nemzeti Park, Bélapátfalva közelében	5 km	A tanösvény a Bél-kő környékének kultúrtörténetét, a hegy földtani felépítését, növénytársulásait és a sziklagyepek növény- és állatvilágát bemutató komplex-típusú tanösvény	Bükki Nemzeti Park Igazgatóság	készült

Jelentés a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 2004. évi tevékenységéről

(I.8.1. Turisztikai infrastruktúra - folytatás)

Név	Helye	Hossza	Tanösvény jellege	Fenntartó, kezelő	Kiadvány
Szilvásvárad – Szalajka-völgyi Tanösvény	Bükki Nemzeti Park – Szalajka-völgy	4,2 km	A Szalajka-patak mentén vezető sétaút (turistaút) állomásai a Bükk természeti és kulturális értékeire hívja fel a figyelmet.	Bükki Nemzeti Park Igazgatóság	készült
Szilvásvárad – Millenniumi Tanösvény	Bükki Nemzeti Park – Szalajka-völgy	2,5 km	A tanösvény a Bükk természeti értékeit és a természetvédelmi tevékenységet mutatja be. Megismerkedhetünk a hegység földtanával (itt ki van állítva 13 különböző típusú kőzet a hegységből), a bükki karszttal, a hegység növényvilágával, védett madaraival, valamint az erdészeti tevékenységgel az erdőművelés kérdéseivel.	Bükki Nemzeti Park Igazgatóság	készült
Miskolc – Szinva Tanösvény	Bükk hegység, Kis-fennsík, szinva-völgy	4 km	A tanösvény a Herman Ottó emlékparktól a Szeleta-tetőn át Felsőhámor fölött Lillafüredre vezet, s a Szinva-völgy, a Kis-fennsík és a Garadna-völgy legfontosabb természeti és kultúrtörténeti értékeit mutatja be.	Bükki Nemzeti Park Igazgatóság	készült

Jelentés a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 2004. évi tevékenységéről

(I.8.1. Turisztikai infrastruktúra - folytatás)

Név	Helye	Hossza	Tanösvény jellege	Fenntartó, kezelő	Kiadvány
Cserépfalu – Ördögtorony Tanösvény	Bükk, Bükkalja, Déli-Bükk (Bükki Nemzeti Park)	10 km	A tanösvény Cserépfalu kulturális nevezetességeit (barlanglakások, mészegetés), valamint a Bükkalja és a Déli-Bükk földtani, biológiai és őstörténeti (Suba-lyuk) értékeit mutatja be.	Cserépfalu Község Önkormányzata, Holocén Természetvédelmi Egyesület, Bükki Nemzeti Park Igazgatóság	készült
Ipolytarnóc – Borókás-árok Geológiai Tanösvény	Ipolytarnóci Ősmaradványok Természetvédelmi Terület	800 m	a 24-23 millió évvel ezelőtti üledékes kőzetek feltárását a csarnoképületben a miocén folyópart megkövesedett felszínét, a homokkőpadon párosujjú patások, ragadozók, ősrorszarvúak, madarak lábnyomait, a védőpince épületében a Kubinyi Ferenc által felfedezett 46 m hosszú kövült ősfenyő	Bükki Nemzeti Park Igazgatóság	készült
Ipolytarnóc – Kőzetpark	Ipolytarnóci Ősmaradványok Természetvédelmi Terület	700 m	20-24 millió éves földtörténeti utazásra invitálja a látogatókat. Az út mellett elhelyezett üledékes és vulkanikus kőzetek (andezit, bazalt) reprezentálják a térséget alkotó földtani formációkat	Bükki Nemzeti Park Igazgatóság	nem készült
Ipolytarnóc – Biológiai Tanösvény	Ipolytarnóci Ősmaradványok Természetvédelmi Terület	6 km	A tanösvény a hajdani tölgyesek, cseresek maradványait és a kiirtásuk nyomán keletkezett legelők növény és állatvilágát mutatja be	Bükki Nemzeti Park Igazgatóság	nem készült

Jelentés a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 2004. évi tevékenységéről

(I.8.1. Turisztikai infrastruktúra - folytatás)

Név	Helye	Hossza	Tanösvény jellege	Fenntartó, kezelő	Kiadvány
Hollókő – Vártúra Ösvény és Biológiai Tanösvény	Hollókői Tájvédelmi Körzet	1 km 4,5 km	A Vártúra Ösvény az Ófaluban lévő – a tájvédelmi körzet természeti és kulturális értékeit bemutató – Tájháztól indul és a várba visz föl, A Biológiai Tanösvény a Vár-hegyet és az ún. Túló-mező hagyásfás legelőjét öleli körül	Bükki Nemzeti Park Igazgatóság	készült
Sámsonházi Geológiai Tanösvény	Kelet-Cserhát Tájvédelmi Körzet	3 km	A tanösvény a miocén középső szakaszának földtani formációit (egy sztratovulkáni sorozat), a környék élővilágát mutatja be, a többi szakasza a középső-felső miocén földtani és őslénytani képződményeit tárja fel	Bükki Nemzeti Park Igazgatóság	nem készült
Salgótarján – Boszorkány-kő Geológiai Tanösvény	Karancs–Medves Tájvédelmi Körzet	400 m	A tanösvény a pliocén-pleisztocén korú 2,4-2,2 millió év között lezajlott) bazaltvulkanizmus jelenségeit mutatja be, a Kis-Salgó (Boszorkány-kő) 571 m magas bazaltkúpját övezi.	Bükki Nemzeti Park Igazgatóság	nem készült

Jelentés a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 2004. évi tevékenységéről

(I.8.1. Turisztikai infrastruktúra - folytatás)

Név	Helye	Hossza	Tanösvény jellege	Fenntartó, kezelő	Kiadvány
Salgótarján – Szilvásokői Geológiai Tanösvény	Karancs–Medves Tájvédelmi Körzet	3,5 km	érinti a Gusztáv-táró bejáratát a Bagó-kő köfeytőjét (itt a miocén korú agyagos homok és az erodált felszínére ömlő bazalt érintkezése és egy vető tanulmányozható), a hideg mikroklímájú, szétnyíló hasadékokat (álbarlangokat) és egy oszlopos, padoslemezes szerkezetű bazaltfeltárást.	Bükki Nemzeti Park Igazgatóság	nem készült
Somoskő – Magyarbányai Kőpark	Karancs–Medves Tájvédelmi Körzet	150 m	kőparkban a környék (Nógrád) jellegzetes kőzeteit gyűjtötték össze. A nyitótábla áttekintő térkép segítségével a kiállított kőzeteket és lelőhelyeiket mutatja be.	Bükki Nemzeti Park Igazgatóság	nem készült
Eresztvényi Kőbányák	Karancs–Medves Tájvédelmi Körzet	2,5 km	Az Új-bánya és a Kis-bánya rekultivált területét köti össze a Salgóbányából induló és oda visszatérő tanösvény, melynek táblákkal jelölt megállóhelyei a különböző kifejlődésű lávafolyások és piroklasztikumok (vulkáni törmelék, tufa)	Bükki Nemzeti Park Igazgatóság	nem készült
Salgó – Somoskő vára tanösvény	Karancs–Medves Tájvédelmi Körzet	2 km	A Somoskő-várat a salgóvárral összekötő sétaút természetismereti megállókkal	Bükki Nemzeti Park Igazgatóság	nem készült
Parádfürdő – Ilona-völgyi Geológiai Tanösvény	Mátrai Tájvédelmi Körzet	6,5 km	a Keleti-Mátra földtani értékeit és a hajdani ércbányászat emlékeit mutatja be egy 6,5 km hosszú túraútvonalra felfűzve	Bükki Nemzeti Park Igazgatóság	nem készült

Jelentés a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 2004. évi tevékenységéről

(I.8.1. Turisztikai infrastruktúra - folytatás)

Név	Helye	Hossza	Tanösvény jellege	Fenntartó, kezelő	Kiadvány
Sár-hegyi természetismereti tanösvény	Mátrai Tájvédelmi Körzet	9 km	A tanösvény mindkét többféle növénytársulást (cseres-tölgyes, melegkedvelő tölgyes, pusztafüves lejtősztyepp, sziklagyep), változatos élőhelyeket és a hajdani tájhasználat nyomait mutatja be.	Bükki Nemzeti Park Igazgatóság	nem készült
Mogyoróska – Regéci Tanösvény	Zempléni Tájvédelmi Körzet	4,2 km	A Regéc és Mogyoróska között húzódó tanösvény (turistaút) a Zempléni Tájvédelmi Körzet fokozottan védett területén vezet át és a Vár-hegy természeti és kultúrtörténeti értékeivel ismertet meg.	Bükki Nemzeti Park Igazgatóság	nem készült
Bél-kő természetismereti tanösvény	Bükki Nemzeti Park, Bélapátfalva, Bél-kő környéke	7,5	Geológiai és természetismereti.	Bükki Nemzeti Park Igazgatóság	készült
Sámsonházai geológiai tanösvény	Kelet-Cserhát Tájvédelmi Körzet	4 km	Geológiai és természetismereti.	Bükki Nemzeti Park Igazgatóság	nem készült
Parád, Ilona-völgyi geológiai tanösvény	Mátrai Tájvédelmi Körzet	6,5 km	Geológiai.	Bükki Nemzeti Park Igazgatóság	készült
Kozárdi andezitbánya	Kelet-Cserhát Tájvédelmi Körzet	-	Geológia bemutatóhely	Bükki Nemzeti Park Igazgatóság	nem készült
Hollókői andezit-telér kőfejtő (régii fürdő mellett)	Hollókői Tájvédelmi Körzet	-	Geológia bemutatóhely	Bükki Nemzeti Park Igazgatóság	nem készült
Mátraszőlősi Függőkő	Kelet-Cserhát Tájvédelmi Körzet	-	Geológia bemutatóhely	Bükki Nemzeti Park Igazgatóság	nem készült

Jelentés a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 2004. évi tevékenységéről

(I.8.1. Turisztikai infrastruktúra - folytatás)

Név	Helye	Hossza	Tanösvény jellege	Fenntartó, kezelő	Kiadvány
Sámsonháza Vár-hegyi kőfejtő	Kelet-Cserhát Tájvédelmi Körzet	-	Geológia bemutatóhely	Bükki Nemzeti Park Igazgatóság	nem készült
Sámsonháza Buda-hegyi tufabánya	Kelet-Cserhát Tájvédelmi Körzet	-	Geológia bemutatóhely	Bükki Nemzeti Park Igazgatóság	nem készült
Salgótarján, Baglyaskő	Baglyaskői Természetvédelmi Terület	-	Geológia bemutatóhely	Bükki Nemzeti Park Igazgatóság	nem készült
Salgótarján, Eresztvényi Új-bánya	Karancs-Medves Tájvédelmi Körzet	-	Geológia bemutatóhely	Bükki Nemzeti Park Igazgatóság	nem készült
Salgótarján, Eresztvényi Régi-bánya	Karancs-Medves Tájvédelmi Körzet	-	Geológia bemutatóhely	Bükki Nemzeti Park Igazgatóság	nem készült
Salgótarján, Magyarbánya	Karancs-Medves Tájvédelmi Körzet	-	Geológia bemutatóhely	Bükki Nemzeti Park Igazgatóság	nem készült
Salgótarján, Tehenesi bazaltbánya	Karancs-Medves Tájvédelmi Körzet	-	Geológia bemutatóhely	Bükki Nemzeti Park Igazgatóság	nem készült
Salgótarján, Farkaskői andezitbánya	Karancs-Medves Tájvédelmi Körzet	-	Geológia bemutatóhely	Bükki Nemzeti Park Igazgatóság	nem készült
Salgótarján, Kercsgető alatti homokkőbánya	Karancs-Medves Tájvédelmi Körzet	-	Geológia bemutatóhely	Bükki Nemzeti Park Igazgatóság	nem készült

KUTATÓHÁZAK/ SZÁLLÁSHELYEK

1. Rejteki Erdei Iskola és Kutatóház táboroztatási lehetőségekkel /Bükki Nemzeti Park/

Cím: Rejteki Kutatóház, 3559 Répáshuta, Pf. 5., Tel.: (46)-390-174

Férőhelyek száma (fő): **47 fő**

2. Ároktői Kutatóház /Borsodi Mezőség Tájvédelmi Körzet/

Férőhelyek száma (fő): **2 szoba, 4 fő számára férőhely**

3. Hollókői Kutatóház /Hollókői Tájvédelmi Körzet/

Cím: Hollókő, Kossuth út 99-100.

Férőhelyek száma (fő): **1 szoba 4 fő részére**

4. Egri Vendégház

Cím: 3304 Eger, Sánc u. 6.

Férőhelyek száma (fő): **4 szoba, 12 fő férőhely**

5. Felsőtárkány Erdei Iskola /Bükki Nemzeti Park/

Cím: Felsőtárkány, Ifjúság út 100.

Férőhelyek száma (fő): **6 szoba, 46 fő férőhely**

7. Létrástető Kutatóház /Bükki Nemzeti Park/

Cím: Miskolc külterület – üzemeltetés szerződés alapján Holocén TE

Férőhelyek száma(fő): **3 szoba, 18 fő férőhely**

6. Csurgói ház/ Zempléni Tájvédelmi Körzet/

Cím: Boldogkőváralja külterület

TERMÉSZETVÉDELMI BEMUTATÓHELYEK, KIÁLLÍTÁSOK

- Ipolytarnóci Ősmaradványok Természetvédelmi Terület bemutatóhely
- Hollókői Tájvédelmi Körzet tájház kiállítása
- Boldogkőváraljai tájtörténeti kiállítás
- Lillafüredi Anna-bg., Szt. István-bg.
- Erdőtelki Arborétum TT
- Oszlai tájház

Az Orbán házban a Bükk természeti képe című kiállítás kiállítása a fenntartó Szilvásvárad Polgármesteri Hivatal döntése alapján megszűnt

1. 8. 1. 1. Tervezett létesítmények, projektek

Széchenyi Terv Turizmusfejlesztés Támogatás pályázaton nyert támogatást három turisztikai projekt megvalósíthatósági tanulmányainak, terveinek elkészítésére. A három projekt: Zemplén, Mátrafüred Salgótarján helyszíneken 18 millió, 16 millió illetve 14,5 millió forint támogatást kapott.. A tervezett projektek és helyszínek a következők:

Mátrafüred – Mátrai Tájvédelmi Körzet Természetvédelmi Látogató- és Közönségszolgálati Központ

A turisztikai megvalósíthatósági tanulmány és építészeti tervek mellett a hatósági engedélyezés előkészítése is feladata volt a tervezőnek. Elkészültek a tervek és megtörtént a szükséges engedélyek beszerzése.

A központ létrehozását pályázati támogatásból kívánjuk megvalósítani. A látogatóközpont megépítésével szervezett körülmények között a lehető legteljesebb körű tájékoztatás nyújtása a Mátrába érkező vendégek számára a természeti- és turisztikai érdekességekről, látnivalókról, a természetben történő tartózkodás lehetőségeiről, feltételeiről

- erdei iskola funkcióval a NAT környezeti-, természetvédelmi nevelési feladatainak megfelelő oktatási program működtetésére (erdei iskola, táborok)
- megfelelő szintű tájegység iroda kialakítására.

Salgótarján - Baglyaskő Természetvédelmi Látogatóközpont, Oktató- és Bemutatóhely

A Bükki Nemzeti Park Igazgatóság Salgótarján város belterületén tervezett tájvédelmi körzet kezelőépület építési engedélyével rendelkezett. A tervezési megbízás ugyanezen a területen természetvédelmi látogatóközpont, oktató- és bemutatóhely kialakítását jelölte meg, ami magába foglalja 223 m² bemutatótér, 108 m² gazdasági épület építését, valamint 26 053 m² kültéri területen bemutató-, játszó-, pihenő-, és parkolóhely, valamint közlekedési felületek kialakítását.

A Látogató, Oktató és Bemutatóhely tervei alapján

- iskolák, családok, turisták és a fogyatékosok /segítséggel élők/ számára is a természetvédelmi, földtani, biológiai ismeretek bővítésére, közvetlen élmények átélésére természetben
- a látogatóközpontban fogyatékkal élők közvetlen élményszerzésére a kialakítandó bemutatói, kiállítási modellen keresztül, amely érzékszerveiben, mozgásában korlátozott vendégek számára is értelmezhetővé, érzékelhetővé és élménnyé teszi a látogatást
- a Karancs-Medves Tájvédelmi Körzettel a határon érintkező szlovákiai Cseres-hegység Tájvédelmi Körzet (Cerova vrchovina CHKO) bemutatására
- tájegység iroda kialakítására

A megfelelő építési tervek és engedélyek birtokában igazgatóságunk a ROP 1.1 pályázati támogatásra nyújtott be pályázatot, de nem kapott támogatást.

Jelentés a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 2004. évi tevékenységéről

Zempléni Tájegység (Zempléni Tájvédelmi Körzet és Tokaj-Bodrogszeg Tájvédelmi Körzet) ökoturisztikai fejlesztése

A tervezési feladat magában foglalta a megalapozó turisztikai tanulmány elkészítését, illetve a turisztikai információs hálózat végpontjainak építészeti terveinek elkészítését. Az információs hálózat végpontjai: Füzér: Natúrpark Természetvédelmi Központ, Telkibánya - Beléptető kapu, Hejce - Beléptető Kapu, Mogyoróska – Természetvédelmi információs ház, Boldogkőváralja - Tájház és természetvédelmi információs pont, Háromhuta- kiállítás és információs pont. Az engedélyek beszerzése folyamatban van, egyes helyszíneken az ingatlan megvásárlása lenne szükséges. A turisztikai tanulmány és a tervek elkészítésük estén megfelelő alapot biztosítanak ahhoz, hogy a helyi településeken a természeti környezetre alapuló turizmus fejlesztések és elképzelések a partnerség alapján szerveződve a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság céljaival és a Zempléni Tájegység természetvédelmi kezelési terveivel összhangban történjenek.

1. 8. 1. 2. Meglévő létesítmények, programok

2004 novemberében készült el a három legújabb geológiai bemutatóhelyünk, ezek:

- Salgótarján, Baglyas-kő
- Sámsonháza, Buda-hegyi tufabánya (régí juhász tanya mellett)
- Hollókő andezit-telér feltárás (régí falusi fürdő mellett)

Bél-kő bánya és tanösvény

A tanösvény a bélapátfalvai ciszterci monostor templomépületétől indul és a Bél-kő megmaradt 815 m magas csúcsára vezet 4 km hosszan. Bemutatja a Bél-kő és környéke geológiai-, és élő természeti értékeit. A bélapátfalvi cementgyár és az azt követő bányabezárás során a BÉCEM Rt. felszámolása során született meg az ötlet, hogy a bánya tájrendezésével együtt váljon lehetővé azoknak az értékes földtani látnivalóknak a felkeresése, amelyek a bányaművelés során váltak láthatóvá.

A tanösvényt átadása óta népszerű a vendégek körében, és a településen lakók számára egyaránt, mert a ciszter apátság mellett további programkínálatot kínál a turisták számára. A sétaút nyomvonalának nagyobb része a bányászatot kiszolgáló üzemi út, melyet az illegális behajtás és így a gyalogos kirándulók veszélyeztetésének megelőzésére egy sorompós útlezárást vezetünk be.

Herman Ottó Emlékpark - Miskolc

Jelenleg használaton kívül van az épület, egyrészt a faszerkezet leromlott (életveszélyes) állapota miatt, másrészt humán erőforrásaink kapacitáshiányából fakadóan.

Szent István-barlang fogadóépület – Lillafüred

A barlang bejáratnál 2002-ben épült új fogadóépület nyomott vezetékes szennyvíz elvezető rendszere nem váltotta be a hozzáfűzött reményeket. Elkészültek az engedélyes tervek a gravitációs elvezetés lehetőségére.

Ipolytarnóci Ősmaradványok Természetvédelmi Terület kezelőépületei

A területre érkező évi 24 ezer fő látogató számára kultúrált szolgáltatást biztosító épület került kialakításra 2001 végén. A kutatóháznál kialakított kis előadó-értekezlet terem alkalmas kihelyezett szakmai programok, tréningek szervezésére. Ehhez a korszerű audiovizuális eszközök rendelkezésre állnak. További fejlesztési lehetőség az alsó fogadó épületnél nagyobb (busznyi)

Jelentés a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 2004. évi tevékenységéről

csoportok belső elhelyezésének biztosítása, számukra rossz idő esetén előadások technikai feltételeinek megteremtése.

A benyújtott (jelenleg bírálat alatt álló) ROP 1.1 pályázat keretében megvalósuló beruházások egy többlépcsős térségi turisztikai fejlesztés I. ütemét képezik. A projekt keretében felújításra, átalakításra, bővítésre kerül a jelenleg leromlott állagú fogadóépület, kialakításra kerül egy szimulációs terem, egy kiállítótér, egy konferenciaterem, egy kerékpár- és babakocsi tároló, egy ajándékbolt, valamint a turisták által önállóan kezelhető információs portál. A projekt másik fő elemeként a Tasnádi Kubacska bemutatócsarnokban kiépítésre kerül egy, az ösvilági élőhely bemutatását 3D formában lehetővé tévő vizuáltechnikai rendszer. A tudományos igényű bemutatót követően a fogadóépület szimulációs termébe telepített „4D Motion Theatre” segítségével a látogatók személyesen is átélhetik az ösvilági történeteket. A geológiai tanösvény mentén kiépítendő túravezetői rádióhálózat az ideérkező külföldi turisták számára lehetővé teszi, hogy az általuk választott idegen nyelven követhessék nyomon az őstörténeti múlt bemutatását. A projekt keretében megvalósul a II. számú bemutatócsarnok páramentesítése, kialakításra kerül a turisták fogadására alkalmas parkoló és megtörténik a bemutatócsarnokok, valamint a túraútvonal akadálymentesítése. Kiépítésre kerül a látogatók igényeinek megfelelő színvonalú kulturált higiénés létesítmény, egy elektronikusan vezérelt automata sorompó, valamint megoldódik a meglévő, illetve az újonnan megépülő létesítmények szennyvízelvezetése, kezelése.

Oszlai Tájház

A Cserépváralja Polgármesteri Hivatallal közösen üzemeltetett kiállítás anyagának múzeumi rekonstrukciója esedékes (a miskolci Herman Ottó Múzeum anyaga), az épület külső felújításra szorul.

Hollókő „Ember és Táj” Kiállítás

A kiállítás anyaga felújításra szorul, a Világörökség részét képező falumúzeumban a látogató érdeklődés várható alakulása miatt a kiállított ismertetőket több nyelven kell megjeleníteni.

Erdőtelki Arborétum

Elkészültek a fa- és cserjegyűjtemény fajneveit ismertető táblák, valamint a bejáratnál a látogatókat tájékoztató, orientáló Led-kijelzős, elektromos térképes tábla.

Ároktői kutatóház – kiállítás

Az épület jó műszaki állapotban van, a helyi iskolai gyűjtésből álló kiállítási anyaga bővítésre szorul.

Felsőtárkány –Látogatóközpont

2004 októberében befejeződött az erdei iskola épületrész műszaki átadása. Az épületben 40 főre téliesített szállás, illetve nyári táborozásra 80 fő sátras elhelyezési lehetőségével bővíthet a kapacitás.

Elnyert Széchenyi Terv pályázati támogatásból (48 400 eFt) indult meg a Nyugati Kapu központi épületének berendezése és benne természetvédelmi kiállítás létrehozása. A kiállítás építés folyamatban van, várható befejezése 2005. augusztus 30,

Rejteki Kutatóház és Oktatóközpont

A rejteki központ jelenleg több mint negyven fő befogadására alkalmas, erdei iskolai, táborig programok színhelye. A felsőtárkányi központtal kooperálva tervezzük működtetését. A Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Pedagógiai Szakmai Szakszolgálati Intézet munkatársai készítették elő a

Jelentés a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 2004. évi tevékenységéről

rejteki erdei iskola program akreditációját. A rejteki kutatóház szálláshely üzemeltetését vállalkozó végzi.

Szakképzésben való részvétel, szakmai gyakorlatok, terepgyakorlatok szervezése, irányítása, szakdolgozatok és diplomamunkák témavezetése.

A magyarországi egyetemek, főiskolák természetvédelemmel kapcsolatos képzéseiben az igazgatóság igény szerint részt vesz, támogatja a hallgatók nyári gyakorlatainak, tanulmányútjainak, terepi kutatásainak a Bükki Nemzeti Parkban történő lebonyolítását. A nemzeti park szakemberei az igazgatóság természetvédelmi kezelési, fejlesztési tevékenységéhez kapcsolódó szakdolgozatok, diplomamunkák esetében témavezetést, szakmai felügyeletet vállalnak. 2004-ben 42 fő diák, főiskolai és egyetemi hallgató vett részt szakmai gyakorlaton a Bükki Nemzeti Park Igazgatóságon.

Jelentés a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 2004. évi tevékenységéről

1.8.2. Kiadványok

Áras kiadványok

No.	A saját kiadvány címe	Kiadás éve	Készlet (pld.) a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság raktárában, 2004. dec.
1	Szarvaskő természeti képe (leporello)	1982.	33 872
2	Bükk-fennsíki rétek (leporello)		
3	Bükki vizek (leporello)		
4	Hór-völgy, Ódorvár, Oszla (leporello)		
5	Boldogkőváralja történeti emlékek	1985.	2 559
6	Regéci vár	1985.	1 337
7	Zempléni túra	1985.	3 411
8	Ismeretterjesztő füzet (8 nemzeti park)	1996.	1 941
9	Ismeretterjesztő füzet (Bükki Nemzeti Park Ig., angol)	1996.	1 197
10	Ismeretterjesztő füzet (Bükki Nemzeti Park Ig., magyar)	1996.	
11	Ismeretterjesztő füzetcsomag (nemzeti park igazgatóságok, Bükki Nemzeti Park Igazgatóság, 9 db/csomag, angol)	1996.	1
12	Ismeretterjesztő füzetcsomag (nemzeti park igazgatóságok, Bükki Nemzeti Park Ig., 9 db/csomag, magyar)	1996.	0
13	Szarvaskői geológiai tanösvény füzete	1998.	0

Jelentés a Bükk Nemzeti Park Igazgatóság 2004. évi tevékenységéről

(I.8.2. Kiadványok - folytatás)

No.	A saját kiadvány címe	Kiadás éve	Készlet (pld.) a Bükk Nemzeti Park Igazgatóság raktárában
14	Képeslapok (8 nemzeti park)	1986.	4 180
15	Képeslapok (Hollókő)	1986.	42
16	Ipolytarnóci geol. tanösvény képeslap	2002.	13
17	Ipolytarnóci képeslap	1976.	1 000
18	Ipolytarnóci rinocérosz képeslap	1986.	23
19	Képeslapok 3. sz. (Bükk Nemzeti Park)	1986	84
1920	Képeslapok 4. sz. (Bükk Nemzeti Park)	1986.	4 174
21	Képeslapok (Bél-kő, Bükk Nemzeti Park)	1986.	12 883
22	Képeslapok (Zempléni Tájvédelmi Körzet)	1986-1990	26 085
23	Matricák (Bükk Nemzeti Park)	2002.	0
24	Matricák (Anna-bg.)	1994.	4
25	Matricák (Szt. István-bg.)	1994.	19
26	Matricák (Ipolytarnóc)	2000.	29
27	Plakát (13 féle)	1994.	22 981
28	10 nemzeti park plakátsorozat	2003.	549
29	Jelvény (természetvédelmi)	1997.	251
30	Közet (Ipolytarnóc)	1986.	30
31	Bükk Nemzeti Park 20 éves kiadvány (angol)	1998.	213
32	Bükk Nemzeti Park 20 éves kiadvány (magyar)	1998.	56

Jelentés a Bükk Nemzeti Park Igazgatóság 2004. évi tevékenységéről

(I.8.2. Kiadványok - folytatás)

No.	A saját kiadvány címe	Kiadás éve	Készlet (pld.) a Bükk Nemzeti Park Igazgatóság raktárában
33	Bükk Nemzeti Park 25 éves kiadvány (magyar)	2003.	2 725
34	Bükk Nemzeti Park 25 éves kiadvány (angol)		
35	Bükk Nemzeti Park kerékpáros térkép (magyar, angol)	2002.	2 730
36	Hogyan építsünk tanösvényt (könyv)	1999.	248
37	Magyarország nemzeti parkjai I. c. CD-ROM	2001.	8
38	Bükk Nemzeti Park térkép (Paulus)	2003.	3 433
39	Szalajka-völgy túravezető füzet	2000.	1 659
40	Rejteki tanösvények túravezető füzet	2003.	146
41	Felsőtárkányi tanösvények túravezető füzet	2003.	63
42	Mátrai Tájvédelmi Körzet	2001.	581
43	A Bükk Nemzeti Park könyv – Hegyek, erdők, emberek –	2002.	2 607

Jelentés a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 2004. évi tevékenységéről

(I.8.2. Kiadványok - folytatás)

No.	A saját kiadvány címe	Kiadás éve	Készlet (pld.) a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság raktárában
44	Rejtektől – Tárkányig tanári kézikönyv	2003.	351
45	Bél-kői tanösvény leporelló	2003.	1 561
46	Bél-kői tanösvény füzet	2003.	2 406
47	Ipolytarnóci medál és lábnyom vegyes	1986.	10
48	Ipolytarnóci plakett	1986.	5
49	Ipolytarnóci Ősmaradványok Természetvédelmi Terület füzet	1986.	20
50	„Színek szárnyán” videokazetta	2003.	
51	Lillafüredi barlangok képeslap	2004.	1 012
52	Bükk-fennsíki tanösvények füzet	2004.	860
53	Szt. István-barlang füzet	2004.	1 566
54	Anna-barlang füzet	2004.	775
55	„Bükki Nemzeti Park” videokazetta	2004.	1 200

Jelentés a Bükk Nemzeti Park Igazgatóság 2004. évi tevékenységéről

Reprezentációs kiadványok

No.	A saját kiadvány címe	Kiadás éve	Készlet (pld.) a Bükk Nemzeti Park Igazgatóság raktárában
1	Ipolytarnóci díszdoboz	1986.	3
2	Mesél a Szalajka-patak kiadvány	2002.	312
3	Vadászetika tanulmány füzet	2003.	21
4	Botanikus kertek kiadvány	2000.	98
5	„Sír a Tisza” c. könyv (angol)	2002.	5
6	Hangony és Hódos-völgye c. könyv	2001.	73
7	„Szalmafiú a visszhangok völgyében” c. könyv	2002.	45

Selejtezett kiadványok

No.	A saját kiadvány címe	Kiadás éve	Készlet (pld.) a Bükk Nemzeti Park Igazgatóság raktárában
1	Szinva-völgyi tanösvény	1980.	1 419
2	Reklámtasak	1986.	420

II.8.2. Kiadványok

A kiadványokat, füzeteket, könyveket, egyéb reklámhordozó eszközöket, szóróanyagokat Igazgatóságunk elsősorban nagy forgalmú látogatóhelyein (Ipolytarnóc, Hollókő, Erdőtelek, Lillafüred, Szilvásvárad, valamint az egri igazgatósági központban) teszi elérhetővé. Több bizományossal állunk kapcsolatban, a Bükki Nemzeti Park monográfiát könyvterjesztő is értékesíti. Egyre nő az igény és elvárás a színvonalas kiállítású ismertető és reklámanyagok iránt. Sajnos a régiós rendezvények, saját természetvédelmi rendezvényeinkhez, a jeles napok programjaihoz nem tudunk megfelelő mennyiségű ingyenes kiadványt biztosítani

A 2004-ben tervezett kiadványok közül megvalósult:

- Tanösvények a Bükki Nemzeti Parkban 4. /3000 db/
- Lillafüredi barlangok füzet / Szt. István-barlang 5000 db, Anna-barlang 4000 db/
- Hollókői Tanösvény leporelló
- Ipolytarnóci Ősmaradványok Bemutatóhely leporelló

Jelentés a Bükk Nemzeti Park Igazgatóság 2004. évi tevékenységéről

1.8.3. Látogatottság

	Látogatók száma
Saját oktatási központ	-
Szakvezetési túra	1 100 fő
Látogatóközpont	-
Múzeum/kiállítás	Hollókői Tájvédelmi Körzet tájháza – 4 238 fő Ipolytarnóci Ősmaradványok Természetvédelmi Terület Bemutatóhely – 23 237 fő Erdőtelki Arborétum – 5 852 fő Szt. István-barlang – 44 955 fő Anna-barlang – 12 761 fő
Nyílt/jeles nap, rendezvény	590 fő
Tematikus túrák	250 fő

Más szolgáltatók szervezésében (becsült adat)	Felsőtárkányi Állami Erdei Vasút – 14 021 utas Lillafüredi Állami Erdei Vasút (mindkét vonalon) – 215 452 utas Szalajka-völgyi Állami Erdei Vasút – 215 000 utas Pálháza Állami Erdei Vasút – 48 165 utas
--	--

Jelentés a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 2004. évi tevékenységéről

A Bükki Nemzeti Park, hazánk legnagyobb összefüggő erdős védett területe, több mint 1 millió látogatót vonz évente. A látogatók jelentős része nem a nemzeti parkot keresi, hanem rekreációs igényei vezetik el hozzánk.

A nemzeti parkban a látogatók számára kínált turisztikai programok között kevés olyan program található, amely a természeti értékeket bemutatását kínálja. A Bükki Nemzeti Park felsőtárkányi látogatóközpontja ebben az évben átadásra kerül. Az épületben berendezett kiállításon és ökoturisztikai információs ponton az idelátogatók egy helyen kapnak átfogó képet a Bükki Nemzeti Park természeti és kulturális értékeiről, látnivalókról és programokról.

A nemzeti park egész területe a jelzett turistautakon szabadon látogatható, de egyes fajok élőhelyeinek megközelítését a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság korlátozhatja. A terület kiemelt természetvédelmi értékeinek fenntartása érdekében a nemzetközi gyakorlatnak is megfelelő kezelési zónabeosztási rendszer került bevezetésre.

A természetjárás mellett a kerékpáros látogatási formát is ösztönzi a nemzeti park igazgatóság erdei kerékpáros úthálózat, valamint Szilvásváradon és Répáshután kerékpár kölcsönzési rendszer kialakításával.

Jelentés a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 2004. évi tevékenységéről

1.8.4. PR

		Megjelenés/részvétel száma	
		Irott	Elektronikus
Kiállítás, vásár 4			
Média	<i>helyi</i>	20	20
	<i>regionális</i>	12	20
	<i>országos</i>	16	12
Egyéb			

Honlap címe	www.bnpi.hu
--------------------	-------------

Igazgatóságunk PR és kommunikációs feladataiban részt vesznek mind a központban dolgozó kollégák, mind a tájegységek munkatársai. Környezetvédelmi, turisztikai és nagyobb sportrendezvényeken kiadványok, szórólapok és kiállítási anyagokkal, a helyi és az országos sajtóban a körzeti televízióban és rádióban rendszeresen szerepelt a nemzeti park igazgatóság. 2004-ben folytattuk a NATURA 2000 és a CITES előírásokat bemutató tablós vándorkiállítást. A tablókat közintézményekben, iskolákban 2-3 hetes időtartamra helyeztük el.

Tájegységi nyílt napokon, a természetvédelmi „Jeles napokon” természetvédelmi programokat ismertető előadások, bemutató foglalkozások a helyi lakosság bevonásával.

Éves PR, illetve marketing terv nem készült, ehhez nincs elkülönített költségkeret.

Jelentés a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 2004. évi tevékenységéről

I.9. Külföldi együttműködés

Partnerszervezet	Ország (nemzetközi szervezet esetén székhelye)	Az együttműködés rövid ismertetése
Státna ochrany prirody (SOP SR)	Szlovákia (Besztercebánya)	Phare CBC pályázatokban való partneri együttműködés, két pályázat tükörprojektként való benyújtása. A magyar oldalon mindkét, a szlovák oldalon az egyik pályázat került pozitív elbírálás alá, 2005-ben a megnyert projektek megvalósítása mindkét oldalon elindult.
		A Magyar-Szlovák Természet- és Tájvédelmi Munkacsoport 2004.évi feladatai
		A Cerová Vrchovina CHKO (Szlovákia) és a határos Karancs-Medves Tájvédelmi Körzetben közös tanösvény előkészítése (terepbejárások, tervek előkészítése).
		A Bükki Nemzeti Park Igazgatóság és a szlovákiai Latorica CHKO, az eperjesi központ között közös bejárások a botanikai értékek, természetvédelmi kezelési szempontok megbeszélése, a hiúz, farkas, vadmacska populációk felmérése, populációdinamikai folyamatok elemzése.
		Szakmai anyagok (kiadványok, könyvek) cseréje
ERÓPA TANÁCS	Franciaország	Az Ipolytarnóci TT Európa Diplomás 2004 évi zárójelentése leadásra került, az újabb 5 évre 2005-ben esedékes Diploma megújításához megfogalmazott ajánlási javaslatokkal
UNESCO	Franciaország	Az Ipolytarnóci Ősmaradványok Természetvédelmi Terület központi magjának „Tarnóci Ósélőhely” néven történt Világörökségi felterjesztését az UNESCO 2004-ben elbírálta, melyben a listára vételi döntést - további vizsgálatok befejezéséig - határozatlan időre felfüggesztette.
Slovenská Agentura Zivotného Prostredia (SAZP)	Szlovákia (Besztercebánya)	Kiállítási anyagok, szakterületi kiadványok cseréje.
		Bükki Nemzeti Park Igazgatóság részt vett a SAZP sportnap rendezvényen.

Jelentés a Bükk Nemzeti Park Igazgatóság 2004. évi tevékenységéről

(1.9 Külföldi együttműködés - folytatás).

Partnerszervezet	Ország (nemzetközi szervezet esetén székhelye)	Az együttműködés rövid ismertetése
Správa Slovensky Jaskyn	Szlovákia (Liptószentmiklós)	Tapasztalatcsere a idegenforgalmi barlangok üzemeltetése, barlangvédelmi munkáinak megismerésére.
EUROPARC	Németország	Európai Nemzeti Parkok Napja (május 24.) rendezvény, kapcsolattartás
UNESCO	Franciaország	Az Ipolytarnóci Ősmaradványok Természetvédelmi Terület központi magja „Tarnóci Ősélőhely” néven 2003-ban felterjesztésre került a Természeti Világörökség Címre. A nevezés elbírálása 2004-ben várható.

Jelentés a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 2004. évi tevékenységéről

A 2004. év a külföldi kapcsolatok, tapasztalatcsere lehetőségek számát tekintve elmaradt a korábbi évektől. Az EUROPARC szervezettel továbbra is fenntartjuk az információs kapcsolatot és a határmenti természetvédelmi kérdések miatt kiemelt partnereink a kelet- szlovák természetvédelmi és nemzeti park igazgatóságok.

Új elem az együttműködésben a határmenti pályázati lehetőségek közös kihasználása, ennek keretében két Phare CBC pályázat tükörprojektként való benyújtása a Státna ochrany prirody (SOP SR)-el. A hazai oldalon mindkét pályázat, a szlovák oldalon az egyik nyert, megvalósításuk mindkét oldalon elindult.

Hazai szervezetek vonatkozásában a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság az alábbiakkal tart folyamatos kapcsolatot:

- *Életfa Környezetvédő Szövetség*
- *Miskolci Ökológiai Intézet a Fenntartható Fejlődésért Alapítvány*
- *Karancs-Medves Alapítvány*

A fenti három szervezettel igazgatóságunk közös programot nevezett a PEA I. pályázaton az Észak-Magyarországi környezeti-ökológiai tanácsadó hálózat létrehozására

Kiemelt partnereink a természetvédelmi kezelési és kutatási feladatok területén:

- *Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület Bükki -, Nógrádi-, Zempléni-, Tiszavasvári Helyi Csoportjai, a Tűzokvédelmi munkacsoport és szakosztályai (ragadozómadár fajok aktív védelme az igazgatóság működési területén, kétéltű hulló felmérés, alpesi götte felmérés és védelem, szalakótavédelmi program, gyöngybagoly és uhu állományfelmérés és védelem, gyurgyalag monitoring, stb., bemutatóhelyek létesítése, fenntartása. szakmai programok, jeles napok közös szervezése)*
- *Tiszatáj Közalapítvány (folyamatos együttműködés, területkezelés, agrár környezetvédelmi oktatási program, fajvédelmi programok)*
- *Bükkvidék Közalapítvány*
- *Hatvani Környezetvédő Egyesület*
- *Földtani Örökségünk Természetvédelmi Egyesület*
- *Kék Bolygó Egyesület*
- *Bükki Víz Alapítvány*
- *Miskolci Egyetem Hidrogeológiai és Mérnökgeológiai Tanszék, 3515 Miskolc-Egyetemváros*
- *Kosbor Természetvédelmi Egyesület*
- *WWF Magyarország*
- *Kaptárkő Természetvédelmi és Kulturális Egyesület*

További partnereink a természetvédelem területén:

Gyöngybagolyvédelmi Alapítvány, Zemplén-Abauj Természetvédelmi Értékeiért Egyesület, Magyar Denevérbarátok Zempléni Helyi Csoportja, Nimphaea Természetvédelmi Szövetség, Magyar Denevérvizsgálók Baráti Köre, Üröm Természetvédelmi Egyesület, Denevérvédelmi Akciócsoport, Macskahere Természetvédelmi Egyesület, Alapítvány a vidrákért, Bükki Emlőstani Kutatócsoport Egyesület

Partnereink a kulturális értékmegőrzés, turizmus területén:

- *MATUR Ökoturisztikai Tagozat*
- *B. A. Z. Megyei Természetjáró Szövetség*
- *Heves Megyei Természetjáró Szövetség*
- *Lillafüredért Alapítvány*
- *Noszvajért Idegenforgalmi Egyesület*
- *Szilvásváradai Túrakerékpáros Egyesület*

Jelentés a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 2004. évi tevékenységéről

- *KEROSZ (Kerékpárosok Országos Szövetsége)*
- *IPOLY UNIÓ Környezetvédelmi és Kulturális Egyesület*
- *Öko-Salgó Környezetvédelmi Egyesület*
- *Országos Erdészeti Egyesület*

Jelentés a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 2004. évi tevékenységéről

I.11. Ellenőrzés

No.	Ellenőrzést elrendelő szervezet	Ellenőrzést végző szervezet	Típusa/célja	Fontosabb megállapítások, intézkedések rövid ismertetése
1	Heves Megyei Egészségbiztosítási Pénztár	Heves Megyei Egészségbiztosítási Pénztár	Táppénz ellenőrzés 4 alkalommal	Észrevételt nem tettek
2	Heves Megyei Egészségbiztosítási Pénztár	Heves Megyei Egészségbiztosítási Pénztár	Szakellenőrzés	Észrevételt nem tettek
3	Bükki Nemzeti Park Igazgató	Belső ellenőr	Ütemterv szerint	Észrevételt nem tett
4.	Bükki Nemzeti Park Igazgató	könyvvizsgálás	Beszámoló ellenőrzés	Észrevételt nem tett
5.	Magyar Államkincstár	Magyar Államkincstár	Beruházások cél ellenőrzése 3 alkalommal (Borsodi Mezőség, Hevesi Füvespuszták, Felsőtárkány)	Észrevételt nem tettek

Igazgatóságunk szakmai és pénzügyi gazdálkodásának ellenőrzésére külső könyvvizsgálót alkalmaz, aki éves ütemterv alapján végzi ellenőrzési feladatait. Feladatainak ellátásához a Pénzügyi és

Gazdasági Osztály nyújt segítséget. Évek óta folyamatosan auditáltatjuk a költségvetési beszámolóinkat független könyvvizsgálóval.

II. Fontosabb célkitűzések a következő évre

Alábbiakban Igazgatóságunk általánosságban megfogalmazható kötelező feladatait (pl. őrszolgálat ellátása, hatósági, szakhatósági feladatok végzése, zoológiai-botanikai alapadatgyűjtés, fészekkataszter, vagyonkezelői jog megszerzése, stb.) nem ismertetjük, hanem a konkrét, a tárgyévire meghatározóan jellemző nagyobb feladatkörökre koncentrálnunk. A feladatok tervezésénél optimális anyagi kondíciókat tételeztünk fel; a források korlátozottsága miatt valószínűleg így a tervezett feladatok csak forrásarányos részét tudjuk megvalósítani.

A tervezett feladatok anyagi háttérének biztosítása érdekében gesztorként négy INTERREG, illetve egy LIFE NATURE pályázat benyújtását tervezzük 2005-ben.

II.1. Kezelési tervek, védetté nyilvánítás

2005-ben tervezett tevékenységek:

- *Tardi-legelő Természetvédelmi Terület - felterjesztés védetté nyilvánításra*
- *Abaujkéri Aranyos-völgy Természetvédelmi Terület –felterjesztés védetté nyilvánításra*
- *Márházapusztai Fás Legelő Természetvédelmi Terület – egyeztető tárgyalás lefolytatása, felterjesztés védetté nyilvánításra*
- *Borsodi Mezőség Tájvédelmi Körzet kezelési tervének jogharmonizációja, aktualizálása*
- *Tályai Patócs-hegy Természetvédelmi Terület kezelési tervének aktualizálása, egyeztetése, felterjesztése jogszabályi kihirdetésre*
- *Erdőtelki Égerláp Természetvédelmi Terület kezelési tervének egyeztetése, felterjesztése jogszabályi kihirdetésre*
- *Megyerhegyi tengerszem Természetvédelmi Terület kezelési tervének aktualizálása, felterjesztés jogszabályi kihirdetésre*
- *Etesi Fás Legelő Természetvédelmi Terület - egyeztető tárgyalás lefolytatása*
- *Bükk Nemzeti Park Bél-kői bővítés "A" fejezet elkészítése*
- *Hevesi Füves Puszták Tájvédelmi Körzet bővítése, II. ütem kezelési tervének elkészítése, egyeztető tárgyalás előkészítése*
- *Szilvásvárad Aszaló Természetvédelmi Terület - egyeztető tárgyalás lefolytatása*
- *Mátrai Tájvédelmi Körzet déli bővítése – kezelési terv jogharmonizációja*
- *Mátrai Tájvédelmi Körzet kezelési terve jogharmonizációjának, aktualizálásának 2005. évi feladatainak elvégzése (tervezett befejezés: 2006)*
- *Hernád-menti Tájvédelmi Körzet - "B", "C" fejezetek elkészítése*
- *Zempléni Tájvédelmi Körzet bővítés - kezelési terv elkészítése, egyeztető tárgyalás előkészítése*
- *Bükk Nemzeti Park kezelési terv 2005-re vonatkozó feladatainak végzése (biotikai adattár, erdőrészlatszintű kezelési utasítások kidolgozása összesen 20 000 ha-ra)(befejezés 2006 első félév)*

Jelentés a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 2004. évi tevékenységéről

Nemzetközi védelem

- Az Európa Diplomás Ipolytarnóci Ősmaradványok Természetvédelmi Terület Európa Diplomájának 5 évenkénti Európa Tanácsi meghosszabbítása 2005-ben várható

II.2. Kutatás, alapállapot-felmérés, monitoring

Kutatás, alapállapot-felmérések:

2004. évi terveink:

- Extenzív művelésű gyümölcsösök feltérképezése, a természeti, genetikai, tájökológiai, gazdálkodás- és kultúrtörténeti értékek felmérése, egyes gyümölcsösökre hasznosítási programok kidolgozása.
- Hegy- és dombvidéki rétek kataszterének elkészítése (a hegyirét-kataszter aktualizálása), természeti értékek felmérése, kezelési javaslatok összeállítása.
- Határmenti területek természeti értékeinek felmérése, védelemre tervezett területek határainak pontosítása (Ipoly-völgye, Hangony-völgy, Milic-csoport, Bodrog-mente)

Tervezzük továbbá a ragadozómadár fészkek kataszterezését, a szalakóta.költőládák adatainak rögzítésének folytatását, a vércse-fajok számára kihelyezett mesterséges fészkek adatainak utólagos felvételét, a többi fajvédelmi program kapcsán keletkezett adatok adatbázisának kidolgozását. E mellett folytatjuk a fokozottan védett és telepesen költő, valamint természetvédelmi szempontból kiemelt jelentőségű madárfajok állományainak felmérését, a Kelet-Cserhát Tájvédelmi Körzet rovarfaunájának kutatását, védett és egyéb jelentős növényfajok előfordulásainak felmérését a Cserhátban, illetve a Karancs-Medves Tájvédelmi Körzet védett futóbogarai felmérését. Alföldi területeinken idén is végrehajtásra kerül a sas és tűzokszinkron.

Földtani és táji értékeink felmérése érdekében az alábbi tevékenységeket tervezzük:

- Közhiteles nyilvántartások készítésének folytatása: véglegesíteni kell a kunhalom- és földvárkatasztert, folytatni kell a barlangok közhiteles nyilvántartásának keretében a barlangok térképezését és természeti állapotfelmérését, folytatni kell a források közhiteles nyilvántartásának készítését, a források felmérését.
- Szükséges lenne a védett területek földtudományi értékataszterének elkészítésének megkezdése.
- El kell kezdeni a védett területeken kívül eső földtani alapszelvények védetté nyilvánításának előkészítését.
- El kell kezdeni a kunhalmok és földvárak védetté nyilvánításának előkészítését.
- Ugyancsak meg kell kezdeni a forrástérsegek és forrásmészke képződmények, kisvízfolyások állapotfelmérését, és folyamatos vizsgálatát az ökológiai vízszükséglet meghatározása érdekében.

Phare CBC program keretében az alábbi kutatásokat tervezzük az *Ipoly-völgyén, a Hangony-völgyben, a Milic-csoportban és a Bodrog-ártéren*: élőhelytérkép elkészítése, védett és indikátor növényfajok térképezése, vízi makrogerinctelen fauna kutatása, szárazföldi gerinctelenek: lepkefauna, talajlakó gerinctelenek felmérése, kételtű és hullófauna kutatása, madárfauna felmérése, kisméltófauna felmérése.

Monitoring:

Az NBmR keretén belül az alábbi növényfajok kerülnek monitorozásra:

Dryopteris cristata, Aconitum variegatum subsp. gracile, Amygdalus nana, Aster oleifolius, Astragalus dasyanthus, Crambe tataria, Daphne cneorum, Dracocephalum ruyschiana, Drosera rotundifolia, Eriophorum vaginatum, Erythronium dens-canis, Fritillaria meleagris, Lindernia procumbens, Lonicera nigra, Ophrys sphecodes, Parnassia palustris, Pulsatilla grandis

Növénytársulások:

Minuartio-festucetum, Seslerietum heuflerianae-hungaricae

Élőhelyterképezés:

Salgóhánya, Fony (Zempléni-hegység), Borsodi Mezőség

Gerinctelen és gerinces állatfajok:

Egyenesszárnyúak, lepkék, kétéltűek, hüllők, denevérek, ürge

Feladatunk lesz az NBmR Országos Nappali Lepke Monitorozás program országos koordinációja

2005-ben is folytatjuk az Agrár-Környezetvédelmi Program biotikai monitoringját a Hevesi-síkon.

Fajvédelmi programokat támogató monitoring tevékenység többek között az alábbi gerinctelen taxonokra lenne szükséges: hangyaboglárka-fajok (*Maculinea*), fóti (zefír) boglárka (*Plebejus sephirus*), gólyaorrboglárka (*Aricia eumedon*), bükki szerecsenboglárka (*Aricia artaxerxes issekutzi*), nagy szikibagoly (*Gortina boreli*), Ankeraraszoló (*Erannis ankeraria*), tavaszi magyar-fésűsbagoly (*Dioszeghyana schmidtii*), magyar szitkár (*Chamaesphecia hungarica*), mocsári szitkár (*Chamaesphecia palustris*).

Fajvédelmi programokat támogató gerinceszoologiai monitoring programok szervezésében és kivitelezésében is közreműködünk többek-között az alábbi taxonoknál: alpesi göte (*Triturus alpestris*), szalakóta (*Coracias garrulus*), kékvércse (*Falco vespertinus*), kerecsensólyom (*Falco cherrug*), vándorsólyom (*Falco peregrinus*), kígyászölyv (*Circaetus gallicus*), békászósas (*Aquila pomarina*), parlagisas (*Aquila heliaca*), feketególya (*Ciconia nigra*), fehérgólya (*Ciconia ciconia*), uhu (*Bubo bubo*), csíkosegér (*Sicista subtilis*).

II.3. Élőhely-kezelés, fenntartás

Kiemelt feladat a saját vagyonkezelésben lévő hegylábi fáslegelők és legelők rekonstrukciója, a legeltetésre való előkészítése. A cél a legelők bérbeadása olyan – elsősorban helyi – gazdáknak, akik a természetvédelmi követelményrendszert elfogadva őshonos háziállatfajtákkal – lehetőleg magyar szürkemaráhával – végzik az extenzív legeltetést. A legeltetéses gazdálkodási rendszerbe be kell vonni azokat a gyepeket is (erdei tisztások, hegyi rétek), ahol a nemzeti park élőhelyrekonstrukciós munkákat, kezeléseket (kaszálás) végzett és jelenleg megfelelő minőségű szénafüveket biztosíthatnak a hegylábi állatállományok számára. A legelő- és rétgazdálkodás a természetszerűbb erdőgazdálkodás feltételeinek elősegítésének (pl. lovas közelítés széles körű alkalmazása) egyik alapja, ösztönzője lehetne.

Jelentés a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 2004. évi tevékenységéről

2005-ben folytatódnak a saját géppel, illetve vállalkozóval elvégzendő kezelési munkák. Terveink szerint 1621 ha értékes terület természetvédelmi szempontú kezelését kívánjuk elvégezni anyagi lehetőségeink függvényében. A megvalósítandó feladatok az előző év gyakorlatához hasonlóan a kaszálási, rendelkezési, bálázási, szárzúzási illetve cserjezúzási munkákból állnak. Saját gépi kapacitásaink 2005 évi elosztása megtörtént, az egyes tájegységek között az alábbi elosztás szerint alakulnak a szükségletek:

Dél Borsodi TE	333 ha
Kelet Bükki TE	192 ha
Nyugat Bükki TE	76 ha
Ipoly völgye TE	50 ha
Mátrai TE	17 ha
Tarna Vidéki TE	8 ha
Zempléni TE	40 ha

Vállalkozók bevonásával az alábbi területek kezelése lenne természetvédelmi szempontból szükséges:

Dél Borsodi TE	61 ha
Kelet Bükki TE	8 ha
Nyugat Bükki TE	112 ha
Ipoly völgye TE	8 ha
Mátrai TE	45 ha
Tarna Vidéki TE	181 ha
Zempléni TE	150 ha
Nógrádi TE	74 ha
Dél Hevesi TE	306 ha

A fentebb ismertetett területi mérték a szakmai indokoltság és a rendelkezésre álló kapacitások felmérése alapján került összeállításra. A rendelkezésre álló források mennyisége szerint a prioritásoknak megfelelően várhatóan csökkenni fog a ténylegesen kezelt terület. Fent felsorolt igények nem csak a saját vagyongazdálkodású területekre vonatkoznak, ezek kezelésére a vagyongazdálkodási forrásokon felül egyéb források bevonása lenne szükséges. Folyó évben egy elnyert PHARE CBC pályázatnak köszönhetően gyarapodni fog a rendelkezésre álló gépi kapacitás. Folyamatban van egy traktor, a hozzá tartozó munkagépek (szárzúzó, rendelkezelő, fűkasza, bálázó) valamint egy ágaprítékoló és egy önjáró motoros fűkasza beszerzése. Az említett eszközöket az Ipolytarnóci Ősmaradványok Természetvédelmi Terület gyepjeinek és a Zempléni Tájvédelmi Körzet hegyi rétjeinek kezeléséhez fogjuk használni.

II.4. Élőhely-rehabilitáció, rekonstrukció

2005-ben folytatjuk eddig megkezdett rekonstrukciós programjainkat, illetve további rekonstrukciós programok előkészítését végezzük.

- Vizes élőhely rehabilitációs területek vízellátásának biztosítása a Hevesi Fűves Puszták Tájvédelmi Körzet területén (Pély-Ludas II. ütem, Tarnaszentmiklós, Pély)
- Alföldi területek fásítási programja (Pélyi szikeseken)
- Borsodi Mezőség vizes élőhely rehabilitáció LIFE projektrész bonyolítása
- Kisebb vizes élőhelyek rehabilitációja a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság területén

Jelentés a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 2004. évi tevékenységéről

- Fás legelők rekonstrukció projekt folytatása a Bükki Nemzeti Park, a Mátrai Tájvédelmi Körzet
- Hegyi rét rekonstrukciós program folytatása (Bükki Nemzeti Park, Zempléni Tájvédelmi Körzet, Mátrai Tájvédelmi Körzet)
- Alföldi gyepek rekonstrukciójának folytatása (gyalogakác visszaszorítás: Dél-Borsod, Bodrogköz, ezüstfa és bálványfa visszaszorítás: Dél-Heves)

Előkészítés alatt álló programok: Hevesi Füves Puszták Tájvédelmi Körzet vizes rekonstrukció, III. ütem, kesznyéteni halivató rendszer tervezése, Borsodi Mezőség vizes rekonstrukció folytatása, bodrogzugi vizes rekonstrukciós program.

II.5. Területi védettségtől független fajvédelmi beavatkozások

Nagyságrendben a legjelentősebb tételt a fokozottan védett madárfajok védelmi programjának kivitelezése, ezen belül is a *túzok program* jelenti. E faj Heves-Borsodi állományának megőrzésére fajvédelmi terv készült melynek végrehajtása kiemelt feladat.

Kiemelt célfajok és egyéb taxonok: *alpesi gőte (Triturus alpestris)*, *túzok (Otis tarda)*, *parlagi sas (Aquila heliaca)*, *kerecsensólyom (Falco cherrug)*, *vándorsólyom (Falco peregrinus)*, *kék vércse (Falco vespertinus)*, *békászó sas (Aquila pomarina)*, *kígyászölyv (Circeatus gallicus)*, *szalakóta (Coracias garrulus)*, *ugartyúk (Burchinus oedicnemus)*, *bagoly-fajok (Strigiformes)*, *denevér-fajok (Chiroptera)*, *emlős nagyragadozók, csíkosegér (Sicista subtilis)*, *súlytásos kűsz (Alburnoides bipunctatus)* visszatelepítési program és még számos taxon felmérése, védelme.

A veszélyeztetett nappali lepke fajok védelme elsősorban az élőhelykezelési programokon keresztül valósul meg.

II.6. Nemzeti Agrár-környezetvédelmi Programban való részvétel

A 2005. évben várhatóan letisztul az agrár-környezetgazdálkodási támogatások lebonyolításának rendje. Előreláthatóan továbbra is ellenőrzési, igazoláskiállítási feladataink lesznek valamint fogadjuk a gazdálkodók bejelentkezését is.

Mivel az elmúlt évben nem sikerült megvalósítani a már meglévő Érzékeny Természeti Területek bővítését (illetve területi korrekcióját), így tevékenységünket a korábban már megfogalmazottak szerint tervezzük:

- Hevesvezekény, Kisköre, Mezőtárkány, Pély, Tarnaszentmiklós települések bevonása a Hevesi-sík Érzékeny Természeti Területbe,
- Mezőkövesd és Emőd területének kivétele a Borsodi Mezőség Érzékeny Természeti Területből,
- Tiszakeszi és Újszentmargita bevonása a Borsodi Mezőség Érzékeny Természeti Területbe,
- Folytatni a három új Érzékeny Természeti Terület előkészítésében való közreműködést (Heves-borsodi dombság Érzékeny Természeti Terület, Taktaköz Érzékeny Természeti Terület, Bükki Nemzeti Park Pufferövezet Érzékeny Természeti Terület).

II.7. Oktatás, bemutatás, PR

Főbb terveink a 2005. évre:

- Bükki Nemzeti Park Nyugati Kapu oktató- és látogatóközpontjában tavasszal induló erdei iskola programszolgáltatás üzemeltetési rendszerének kidolgozása, további, a természeti értékek bemutatásán alapuló ökoturisztikai szolgáltatások fejlesztése.
- Nemzeti park és régióját bemutató újság/ hírlevél előkészítése az elnyert PHARE CBC pályázati támogatásból
- Kiadványok:
 - Turisztikai Programajánló 2005;
 - Tájvédelmi körzetek füzetsorozat folytatása: Zempléni TK;
 - Munkáltató füzet az erdei iskola programhoz;
 - Észak-Magyarország információs térkép tanösvény ismertetővel;
 - Bükki Nemzeti Park Igazgatóság
- Tablós kiállítás - a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság bemutatása
- Videofilmek:
 - Parlagi sas és kerecsen-sólyom védelmét bemutató film;
 - Erdőtelki Arborétumot bemutató film;
 - Szakmai rendezvények:
 - Konferencia – országos: Tanösvények szerepe a környezettudatosság erősítésében (tervezés, kivitelezés módszertana)
 - Konferencia – regionális: Oktatás-Művelődés-Természetvédelem (Környezeti nevelés)
 - Herman Ottó évforduló tudományos emlékülés,
- „Jeles napok” rendezvénysorozat kapcsolódó programjainak előkészítése, szervezése (kiemelt feladatként az Európai Nemzeti Parkok Napjához kapcsolódó programok)
- A Bükki Nemzeti Park és a Zempléni Tájvédelmi Körzet látogatókezelési tervének elkészítése pályázati támogatásból
- Hazai és EU pályázati források feltárása, pályázatok előkészítése, a turisztikai létesítmények fejlesztése fenntartása, felújítása az oktatási-bemutatói feladatok ellátása érdekében.
- Konferenciaszervezés: III. Magyar Természetvédelmi Biológiai Konferencia szervezésében való részvétel

II. 8. Természetvédelmi információs és nyilvántartási rendszerek fenntartása, fejlesztése

A Bükki Nemzeti Park Igazgatóság információs rendszerének kiépítése, fejlesztése, folyamatos karbantartása alapvető fontosságú az intézmény működése érdekében. Az információ csere nagyrészt elektronikus úton történik. Éppen ezért mind az Igazgatóságon belüli, mind a tájegységeknél működő rendszert fejleszteni kell. A fejlesztéseket, kiemelten a célterületek tájegységeinek (Zempléni Tájegység, Nógrádi Tájegység, Ipoly-völgye Tájegység) informatikai fejlesztését a megnyert Phare CBC pályázatból biztosítjuk.

A fejlesztés az alábbi eszközök, rendszerek beszerzését, beüzemelését és működtetését kívánja meg:

- a file szerver rendelkezésre állásának biztosítása, megfelelő szerverszoba, klímaberendezés, szünetmentes áramforrások, túlfeszültség védő berendezések beüzemelése
- tűzfal üzemeltetése

Jelentés a Bükk Nemzeti Park Igazgatóság 2004. évi tevékenységéről

- LAN hálózat korszerűsítése, aktív, passzív hálózati eszközök üzembiztonságának növelése, egyes eszközök cseréje, a router és a modem, illetve a béreltvonalai végpont áthelyezése a szerver szobába
- a minisztérium és az igazgatóság közötti adatátviteli sebesség növelése
- a tájegységek részére a belső LAN hálózat elérésének biztosítása, ezáltal a napi információcserébe történő aktív bevonása
- a természetvédelmi örök ellátása számítógéppel, és az interneten keresztül történő adat és információcsere biztosítása számukra
- megjelenés az interneten
- intranet kialakítása, arra épülő rendszerfüggetlen, információs központ létrehozása (web szerver üzemeltetése)
- florisztikai és faunisztikai adatlapok feldolgozása, adatbázisba szervezése (adatbázis szerver üzemeltetése)
- digitális térképek kezelése, a begyűjtött adatok térinformatikai ábrázolása, a TIR bevezetésének technikai előkészítése, mely részben már teljesült (térkép szerver üzemeltetése)